

विश्वबंधुत्व

मराठी फिऑसॉफिकल फेडरेशनचे द्वैमासिक

सप्टेंबर - डिसेंबर २०२०
ऑनलाईन अधिवेशन विशेष अंक

मराठी थिऑसॉफिकल फेडरेशन

प्रकाशक

अध्यक्ष

मराठी थिऑसॉफिकल फेडरेशन

वर्ष २०२०

सप्टेंबर-डिसेंबर २०२०

अंक ४

अनुक्रमणिका

अ. क्र.	शीर्षक / लेखक	पृष्ठ क्र.
१.	संपादकीय बंधु (अॅड.) संजय दि. पोटे	३
२.	मराठी थिऑसॉफिकल फेडरेशनचे ८९ वे ऑनलाईन अधिवेशन मधील व्याख्याने	४
३.	जे. कुष्णमूर्ती यांच्या शिकवणीवर आधारीत सेमीनार मधील व्याख्याने	२४
४.	राष्ट्रीय व्याख्यात्यांनी दिलेली निवडक व्याख्याने	२८

या अंकात प्रसिद्ध झालेल्या लेखातील मतांशी संपादक मंडळ आणि मराठी थिऑसॉफिकल फेडरेशन सहमत असेलच असे नाही.

वार्षिक वर्गणी : ₹. १००/-

(आजीव सदस्य - १५ वर्षे - ₹. १०००/-)

- संपादकीय -

बंधू, भगीर्नो, नमस्कार

कोविड-१९, अर्थात कोरोनाच्या महामारीमुळे मार्च २०२० अखेरपासून आपल्या देशांत अदभूत परिस्थिती उद्भवलेली आपण अनुभवत आहोत. काही महिने सगळीकडे जीवनमान ठप्प झालेलं होतं. ह्या भयानक विषणूशी लढण्यासाठी वैद्यकीय तंत्रज्ञान जरी अपूर्ण पडलं होतं परी दळणवळण व माहिती तंत्रज्ञान मात्र जोमाने कार्यान्वित होतं. थिऑसॉफीकल सोसायटीने खबरदारी म्हणून सर्व लॉज्जस व सेंटर्स तसेच उपक्रमांना बंदी घातली होती तरी मात्र थिऑसॉफिसचे सदस्य व शुभचिंतक मंडळी मोबाईल व इंटरनेटद्वारे एकमेकांच्या संपर्कात होती. एकमेकांच्या जवळ प्रत्यक्षपणे येवू शकलो नसलो तरी एकमेकांशी संवाद व्हायचे आणि हाच धागा पकडून ह्यावर्षी म्हणजे सप्टेंबर २०२० मधे नंदूरबार येथे होणारे मराठी थिऑसॉफीकल फेडरेशनचे ८९ व अधीवेशन हे प्रत्यक्ष न घेता ऑनलाईन पद्धतीने (व्हरचुअल कॉन्फरन्स) घ्यावे असे ठरले व त्यानुसार २ व ३ ऑक्टोबर रोजी असे अनोखे अधीवेशन घेण्यात आले. सकाळी २ ते १२ व दुपारी २ ते ५ ह्या वेळांत एकुण ४ सत्रे घेण्यात आली. अधीवेशनाचा विषय होता - थिऑसॉफी व सध्याची वैश्वीक आपत्ती. पंधरा वक्त्यांनी ह्या विषयासंबंधी आपापले विचार उस्फूर्तपणे मांडली आहेत. ह्या सर्व वक्त्यांच्या भाषणातील वृत्तांत संकलीत करून तो संक्षीप्तपणे ह्या अंकामध्ये सादर करित आहोत. माहे सप्टेंबर ते डिसेंबर २०२० असा एकत्रीत एक अंक देत आहोत. अधीवेशनानंतर, म्हणजेच १८ ऑक्टोबर रोजी, मथीफे नी एक दिवसीय कॉन्फरन्स देखील आयोजित केली होती आणि ती देखील ऑनलाईन पद्धतीने! कॉन्फरन्सचा विषय होता जे कृष्णमूर्तीची शिकवण. ह्यामध्ये सहा वक्त्यांनी जे कृष्णमूर्तीच्या शिकवणीचे विविध पैलू उलगडून सांगितले. ह्या कॉन्फरन्समधील व्याख्यानांचा गोषवारा ह्याच अंकात प्रसिद्ध करित आहोत. सन्माननीय वक्ते जसे बोलले तसे संक्षीप्तपणे प्रस्तुत करण्याचा आम्ही प्रयत्न केला. हा अंक थोडा का होईना उशीरा प्रकाशीत होत असल्याबद्दल क्षमस्व.

थिऑसॉफीकल फेडरेशनचे आंतरराष्ट्रीय १४५ वे अधीवेशन दि. २७ ते ३० डिसेंबर रोजी ऑनलाईन पद्धतीने संपन्न झाले. मथीफेने अधीवेशनास शुभेच्छा दिलेल्या होत्या.

आयुष्यामध्ये आव्हाने व संकटे सांगून येत नसतात. आलेल्या परिस्थितीचा रेटून सामना करायलाच हवा. आपणासर्वांना चांगले व दिर्घ आरोग्य लाभो ही सदिच्छा.

संजय पोटे

अध्यक्ष, म. थि. फे.

मराठी थिऑसॉफिकल फेडरेशनचे ८९वे वार्षिक अधिवेशन ह्यावर्षी प्रथमतःच ऑनलाईन पद्धतीने घेण्यात आले. दिनांक २ व ३ ऑक्टोबर २०२० रोजी हे अधिवेशन संपन्न झाले. त्यासाठी झुम ह्या ॲपचा वापर करण्यात आला व अधिवेशनाची ऑनलाईन लींक म. थि. फे. च्या सर्व सभासदांना पाठविण्यात आली. पुणे लॉज येथुन ह्या अधिवेशनाचे ऑनलाईन नियंत्रण व व्यवस्थापन करण्यात आले. बंधु श्री. पोटे, पालकृत, भडभडे व भगिनी रशिदा यांच्या चमुने हे व्यवस्थापन केले. त्यानुसार दि. २ ऑक्टोबर रोजी सकाळी ९ वाजता अधिवेशनाचे उद्घाटक बंधु शरद वैद्य यांनी पुणे लॉज येथे दिप प्रज्वलन केले व त्या नंतर वैश्विक प्रार्थना करण्यात आली त्याचे प्रत्यक्ष प्रक्षेपण दाखविण्यात आले. अधिवेशनाचे प्रमुख पाहूणे बंधु चंद्रकांत शिंदे ह्यांनी अड्यार, चेन्नई येथुन ऑनलाईन पद्धतीने सहभाग घेतला.

ह्या दोन दिवशी एकुन ४ सत्रे आयोजित करण्यात आली होती. ह्यामध्ये पत्रास चे वर सभासदांनी उपस्थिती दर्शविली. सर्व सन्माननीय वक्त्यांनी उत्फूर्तपणे आपले मनोगत व्यक्त केले. त्यांच्या भाषणाचा लिखित स्वरुपातील अनुवाद तंतोतंत करण्याचा प्रयत्न करण्यात आला. अधिवेशनामधील सर्व भाषणे व व्याख्यानांचा गोषवारा प्रस्तुत करित आहोत.

१. बंधु श्री. शरद वैद्य, पुणे :

हे अधिवेशन कठीण परिस्थितीत देखील संपन्न होत आहे. पूना लॉजच्या टिमचे अभिनंदन. कमी वेळेत उत्कृष्ट सोय केली आहे. सर्व वक्त्यांना धन्यवाद व शुभेच्छा. आजचा विषय जास्तितजास्त वैज्ञानीक दृष्टीने हाताळत आहे. सर्व जगामधे जे काही चालू आहे त्यामध्ये गुढविज्ञानाची कारणे बघायची आहेत आजच्या ह्या हलाखिच्या काळात जिवन जगण्याची व्याख्याच बदलली आहे असे वाटते. आजची परिस्थितीने ही आपत्ती आहे आणि ती गरीब देशांपासून तो अतिश्रीमंत देशावर कोसळली आहे. ह्या वैश्विक आपत्तीचे कारणमिमासा करणार आहोत. ही आपत्ती काही एका दिवसांतच किंवा काही महीन्यांत निर्माण झालेली नाही. गेली १० ते १५ वर्षांपासून अशी परिस्थिती (आपत्ती) निर्माण होण्यासाठीचे, अनुकूल मनुष्य होण्यासाठीचे वातावरण निर्माण करित आहोत. मागील काही वर्षांत जगातील अर्थव्यवस्थेमध्ये ऐकुण उपलब्ध रिसोर्सेस कोणात्या क्षेत्रासाठी किती खर्च झाला तर - संरक्षण शस्त्रास्त्रे व मिलेट्री वर ३०%, २५% खर्च अल्कोहोल, ड्रग्ज वर तर फक्त २५% खर्च मनुष्याच्या गरजा जसे अन्न, वस्त्र कारखान्यावर होत आला, १७% खर्च हा लक्सरी, प्रवास इ. कला, रुची वर होतो. हा १७% खर्च हा १०० पैकी केवळ एकच मनुष्य खर्च करतो. म्हणून हा चैनीवरचा खर्च फार कमी लोक करतात. नाही जगामध्ये सकृतदर्शनी युद्ध चाललेले नाही तरी ३०% खर्च हा युद्ध सामग्रीवर होतो कारण राजकारण व अर्थकारण साठी, वेगवेगळ्या राष्ट्रांमध्ये, धर्मांमध्ये, समुदायांमध्ये तेढी निर्माण केल्या जातात. ह्यामुळे समस्त मानव जातीमध्ये सुक्ष्म प्रकारची द्वेश भावना व असुरक्षीतता तयार होते. नशा आणणाऱ्या पदार्थांवर देखील खूप खर्च होतो म्हणजेच वायफळ सुख व चैनीवर जरी आपला

आवर खर्च होत असतो तरीपण बहुतांश लोक समाधानी नाहीत त्यामुळे ते प्रलोभनाला बळी पडतात. आपण आपल्या कलेक्टिव्ह थॉट्स नी पृथ्वीवर Noo-sphere तयार करीत असतो. ह्या मध्ये साठवीत येत असलेली उर्जा नकारात्मक झालेली आहे. Noo-sphere in localised and globalised चैन कारण आणि स्वार्थी जीवन जगणे वाढले आहे. Drugs चा Noo-sphere वर परिणाम होतो. violence उद्रेक / हिंसाचा ही त्यावर परिणाम होतो. मनामध्ये/समाजामध्ये दुसऱ्यावर वर्चस्व वाढविणे इ. चा परिणाम होतो. मांस खाणे - जनावरांची हत्या करतांना झालेल्या दुःखांचा astral parst मांस खाण्यात येतो. Greed, Hatred towards plant and animals मुळे सद्बिवेक बुद्धि कमकूवत होते. त्यामुळे Noo-sphere (Collective conciousness sphere) ह्यामध्ये नकारात्मक उर्जा ही ६०% वाढली आहे. केवळ २०% ही आध्यात्मिक उर्जा शिल्लक आहे. सुक्ष्म जीवाणू हा मानव निर्मित आहे. म्हणून आपणच आपल्या विनाशास कारणीभूत आहोत. दृष्कृत्यांचा परिणाम आपल्या settled सृष्टीवर झाला आहे. त्याचा भौतिक परिणाम हा आपत्ती स्वरूपात होतो. कोरोना व्हायरस हा जीव-शास्त्रीय युद्धाचा भाग आहे (NBC war). हा एक अपघात असावा. नैसर्गिक विषाणुंमध्ये विषाणुंचे स्वरूप व रूप व behavior बदलत नाही. ह्या उलट कोरोनासाठी अद्याप लस शोधली गेली नाही कारण हा विषाणु त्याचे स्वरूप व वागणूक सारखे बदलतो आहे. त्यामुळे एक विशिष्ट लस जी वर्षानुवर्षे, मानवी शरीरात प्रविकार शक्ती कायम ठेवून अशी मिळालेली नाही. ह्याचे समर्पक उत्तर वेदांमधील एका घटनेत आहे. विश्वकर्मांनी प्रतीसृष्टी निर्माण करण्याचा प्रयत्न केला. गाय निर्माण करायला गेले त्याची म्हैस झाली. Physical DNA आणि Astral DNA (७०%) i.e. Junk DNA or non-coding DNA ह्याचा उपयोग DNA medication मध्ये होतो साधारणतः अशा प्रयोगांमध्ये आगोदर Antidote तयार होतो मग genetical modified micro organism तयार होतो. परंतु कोरोना मध्ये तसे घडलेले नाही. Physical manifestation of negative energy in noo-sphere वैश्विक आपत्तीतून बाहेर पडण्यासाठी ३ पातळीत काम करायला हवे - १. Physical (शारीरिक) , २. Psychological (मानसिक), ३. Spiritual (आध्यात्मिक) आपले आचार, विचार व हेतु ह्यावर काम करणे गरजेचे आहे. आपणांस Noo-sphere च्या शुद्धिकरणाची प्रक्रीया आपणांस स्वतःच करावी लागेल. एकमेकांशी प्रेम व जीव्हाळ्याने वागावे लागेल. Meditation व प्रार्थना आपल्याला कराव्या लागतील. Physically distance, मास्क, Non-Veg न खाणे, सात्विक आहार स्वीकारावे लागेल. Psychic पातळीवर तयार झालेली भीती घालवावी लागेल. आपले धैर्य वाढविणे, सर्व समावेशक वृत्ती, सात्विक व कल्याणकारी विचार, आध्यात्मिक वाचन- spiritual ध्यान, भक्ती करणे, मंत्रजाप करणे करावे लागेल Electromagnetic मनोवलय (Astral Aura) वर संशोधकांनी मोजमाप घेतली तेव्हा त्यांना निदर्शनास आले की - Vibrational frequency चांगले विचार ४५Hz, विश्व बंधुत्वाचे विचार - १४Hz, निरपेक्षपेम - २०Hz, मनापासून धन्यवाद देणे - ३Hz, भीती - २ Hz , राग - २Hz कोरोनाची astral frequency अंदाजे ३Hz

आहे. जेव्हा माणसाची astral aura frequency ४०Hz पेक्षा जास्त असते तेव्हा कोरोना आपल्यावर इफेक्टिव्ह नसतो. आपल्या विचारांचा कोरोना सारख्या विषाणूवर कसा परिणाम होतो हे शास्त्रीय पटावर मांडण्यात आले आहे. Meditation effective आहे. विशुद्धचक्र, आज्ञाचक्र, मनीपूकरा चक्र ह्या चक्रांची शुद्धिकरण (उर्जेचे स्रोत असणारे चक्र) करणे, |श्री दुर्गा देवी नमः। |श्री गुरुदेवाय नमः। आणि ओम नमः शिवाय. ह्या मंत्रजपामुळे immunity system मजबूत होते, Therapy आणि logic ह्या ग्रुपमधल्या जवळजवळ ३००० लोकांना ह्या मंत्राचा अनुभव आला आहे व फायदा झाला आहे. Dr. Annie Besant ह्यांनी collective, consciousness चा परिणाम सांगितला आहे. आपल्या जीवनावर collective कर्मांमुळे परिणाम होतो. मानवाचे स्वतःचे कर्मांमध्ये वैश्विक आपत्ती घडण्यास खालीलप्रमाणे बदल घडतो. Collective individual destiny, free will (क्रियामण कर्म). Normal परिस्थितीमध्ये १०% collective Destiny ६०% Individual Destiny व ३०% free will चा परिणाम होतो. Epidemic मुळे collective कर्मांचा परिणाम ३५% होतो, Individual destiny ४५% होतो व free will २०% होते. आपली free will prover कमी होते. त्यामुळे आध्यात्मिक ताकद वाढविणे गरजेचे होते. वैश्विक कल्याणकारी विचार व विश्व बंधुत्वाचा आपल्या क्रियामण कर्मांत समावेश केल्यास आपल्याला व इतरांना फायदा होतो आणि आपण आता बघु आध्यात्मिक गुरु व मास्टर चे काही विचार - सन २०२० ते २५ मध्ये आपली सुर्यमाला आकाशागंगेच्या कक्षेतील Photonics belt मधुन जात आहे. High ionised electromagnetic reditations मुळे पृथ्वीवर Noo-sphere वर परिणाम होतो. ह्यामुळे कमीतकमी बदल हे मानवाच्या जीवनशैलीमध्ये घडतील. क्रियामण कर्म हे २०% वरून ३०% वर न्यायला हवे त्यासाठी आध्यात्मिक उर्जा वाढवायला हवी. असे न झाल्यास आण्विक युद्धाची शक्यता वर्तविण्यात आली आहे. मानवासाठी विदारक चित्र घडेल. आपण थिऑसॉफिस्ट सभासदांनी आप, मित्र मंडळींना आध्यात्मिक मार्गात येण्यासाठी प्रोत्साहित करावे. ह्यासाठी आपण सर्वांनी प्रयत्न करायला हवे. आजच्या चांगल्या कर्मांचे परिणाम भविष्यात चांगलेच दिसतील.

२) बंधु श्री. चंद्रकांत शिंदे, अड्यार :

वास्तवीकतः आपण सर्वांनी डोळे उघडे ठेवून जगामध्ये कायकाय भयानक घडते हे पाहणे गरजेचे आहे. Theosophy is in everything & everything is in Theosophy अस म्हटलेले आहे. Theosophy can not exclude any thing अस म्हटल्या जात. आजच्या परिस्थितीमध्ये सुखाची व्याख्या बदलेली आहे. मला ताप नाही, खोकला नाही, ऑक्सीजन पातळी ठीक आहे, तोंडाला चव आहे, नाकाने सुगंध घेता येतो हे आजच्या घडीला सुखाचे संकेत आहेत. मानवाच्या सध्याच्या पाचव्या रुट-रेस मध्ये त्याची प्रज्ञा जागृत व्हायला लागलेली आहे असे वाटते. भूतकाळातील कलेक्टिव्ह दुष्कर्मांचे हे परिणाम असावेत असा विचार फोफावत आहे. सध्याच्या मानवाला प्रतिष्ठा आहे, त्याच्या जवळ सुख-सोई आहेत

परंतु त्याला त्याचा अहंकार बाधतो आहे. त्याचं पुण्य कमी पडलेल आहे. धन असूनही साधे राहणे, अधिकार असूनही विनम्रपणे वागणे आणि खुप त्रास असूनही जो रागवत नाही अश्या व्यक्तिमध्ये प्रज्ञाजागृत होत आहे व त्याला जीवन कळू लागले आहे असे समजावे. परस्परांशी बोलतांना फोन लागतो - संवाद लागते परंतु देवाशी बोलतांना मौन लागते - सायलेन्स लागतो - Silent Mind लागते. आजची परिस्थिती काय आहे? त्या परिस्थितीमध्ये आपण आत्मनिर्भर होणे अत्यावश्यक आहे. कोरोना मुळे बरीच काही हानी होत आहे. दळणवळण बंद आहे, व्यवसाय बंद आहे, देवस्थान बंद आहेत. शाळा, महाविद्यालये बंद आहेत. मानसिक तणाव वाढत आहे. आरोग्य विषयक समस्या आहेत. ह्या अश्या विपरीत परिस्थिती मधुन आपण काय शिकलो? ह्याकडे लक्ष घायला हवे आपण संयमी असलो पाहिजे, स्वच्छता बाळगली पाहिजे, आत्मनिर्भर झालो पाहिजे, एकमेकांना मदत करायला हवी. कमी पैशात सुखी जीवन कसं जगता येतं आणि पर्यावरण रक्षणाचे महत्व आपणांस कळत आहे. माणसातला देव बघायला हवे. विचारलहरींचे संक्रमण होत आहे. Thought power, culture and control हे जाणून घ्यायला हवे. आपण healing rituals करतो तेव्हा आपल्या भोवती सकारात्मक लहरीचे कवच तयार करतो व रोगी लोकांसाठी त्याचा वापर करतो. जर सकारात्मक क्रिया केली पर प्रतिक्रिया सकारात्मकच घडेल. संतांनी ह्यावर आपणांस बरेच काही सांगितले आहे - आपल्या आचार व विचारांवर विचार लहरीद्वारेच डॉ. अंनी बेइंट यांना भारताच्या स्वातंत्र्य लढ्यासाठी पाठविण्यात आले. त्यांनी भारत ही त्यांची मातृभूमीच आहे हे सांगितले. उपासना करुन ही विचारशक्ति प्रगल्भ होते. संकटकाळी गुरुचे स्मरण केल्यास आपले संकट टळते. अनेक घटनांमध्ये असे दिसते आहे की विचार लहरींचे संक्रमण जोराने चालु आहे. सकारात्मक विचार लहरींमुळे आपण ब्रह्मांडाची सकारात्मक उर्जा आपल्याकडे घेऊ शकतो. आजच्या परिस्थितीशी जुळवून घेण्यासाठी impersonal forces of the nature आपणांस मदत करतात. घरांत प्रार्थना, चांगले विचार, एकमेकांशी संवाद करुन सकारात्मक विचार लहरी व उर्जा निर्माण होते. जगामध्ये वेगवेगळे तंत्रज्ञान येत आहे. ऑनलाईन व्यवहार होत आहेत. वेळेनुसार बदल करायला शिका. नवनवीन तंत्रज्ञान आत्मसात करा. पुढे भविष्यात औद्योगिक क्रांती होईल. ड्रायव्हर लेस कार येतील. Intelligence software वर भरपूर कामे होतील. रोजगार कमी होईल. जे काही घडणार आहे त्याकडे त्रयस्थदृष्टीने बघा. कोविड-१९ मध्ये सकारात्मक व नकारात्मक बाबी बोलल्या जातील. नवनवीन उपाय पूढे येत आहेत. नकारात्मकता देखील सकारात्मकतेने बघा. Understandingly is the law. आत्मनिर्भर असणाऱ्या नव्या civilisation मध्ये आपण जात आहोत.

३) बंधु श्री. मीरजकर, सांगली :

सध्याची परिस्थिती जी कोविड - १९ ने निर्माण झालेली आहे ती खरोखरच आपत्ती आहे का? काहीजण होय म्हणतात तर काहीजण नाही म्हणतात. सामान्य माणसांच्या मते ही

आपत्ती आहे कारण लाखो लोकांचे मृत्यु होत आहेत, भरपूर नुकसान होत आहे, मानसिक व्याधी, तणाव वाढला आहे, व्यवसायात बुडाले आहे त्यामुळे सर्वसाधारण पणे आर्थिक दृष्टिकोणातुन ही आपत्ती आहे. परंतु थिऑसॉफीच्या दृष्टीकोनातुन जे काही घडत आहे त्याचे स्पष्टीकरण कर्माचा सिद्धांताने देता येते. मानवाच्या सामुहिक कर्माचा परिणाम – ही आपत्ती आहे. चैतन्य हे खनीज कोटीतुन – वनस्पतींमधुन विकसीत होवून नंतर प्राणीमात्रांमध्ये व नंतर उत्क्रांतीने मानवांमध्ये आले. मानवामध्ये विवेक असतो. चांगले-वाईट बघण्याची दृष्टी येते परंतु वासना प्रबळ असल्याने स्वार्थीवृत्ती सोबत आलेली असते. मानव प्रत्येक जन्मातुन सुख व दुःखाचे अनुभव घेवून उत्क्रांत होत असतो. उत्क्रांती ही सृष्टीची योजना आहे म्हणून देवाने दोन प्रकारचे मानव तयार केलेत ज्यांना उत्क्रांती माहित आहे व ज्यांना माहित नाही. संपूर्ण मानवी जीवन निसर्गाच्या तीन कायद्यांनी नियंत्रीत केले गेले आहे. law of Evaluation, law of Karma, law of Reincarnation (उत्क्रांती, नियम कर्म, पुर्नजीवन) विश्वात सर्व समतोल आहे. परंतु मानवाने हा समतोल राखलेला नाही. पर्यावरणाचा न्हास केला आहे. त्यामुळे कर्माचा सिद्धांताप्रमाणे cause and action ची कृती झाली असावी. असे म्हणतात की मानवाच्या सुखाला व दुःखाला तोच जबाबदार असतो म्हणूनच सध्याची कोवीड – १९ मुळे निर्माण झालेल्या आपत्तीला मानवच जबाबदार आहे. ही ओढवून घेतलेली आपत्ती आहे. पूर्वी देखील प्लेग सारख्या महामाऱ्या येवून गेल्या आहेत. तेव्हा देखील लोकांना क्वारंटाईन केल्या जात होते. ह्या आपत्तीला धैर्याने तोंड द्यायला हवे. आजच्या ह्या आपत्तीला ‘इष्टापत्ती’ म्हणता येईल. मानवाने निसर्गाचा समतोल राखला नाही परंतु कोवीड-१९ मुळे झालेल्या लॉकडाऊनमुळे वातावरण व निसर्ग एकदम स्वच्छ झालेत. मानवाला बंदीस्त केले. विश्व बंधुत्व हे टी. एस. ने जाहीर केलेले सत्य आहे. परंतु माणसाच्या अज्ञानामुळे मानवाने जीवघेणी स्पर्धा सुरु केली. मानव नितीमत्तापूर्ण जीवन, प्रेम, करुणा विसरला इतर प्राणीमात्रांकडे दुर्लक्ष झालेले होते, त्यास कोरोनामुळे खीळ बसली. निसर्गाचा समतोल राखण्यासाठी कोवीड-१९ ही आलेली आपत्ती ‘इष्टापत्ती’ च म्हणावे लागेल. हे संपूर्ण विश्व नियमाने व न्यायाने चालेले आहे त्यामुळे काही आपत्ती आल्यास त्यामुळे विचलीत होवू नये. विश्वनियमांवर विश्वास ठेवावा. जर आपत्ती आली तरी त्यास सावरून घेण्याची ताकद आपल्यामध्ये असायला हवी. मानवी प्रयत्न हे श्रेष्ठ असतात असे रतन टाटा म्हणतात. युद्धामध्ये बेचीखालेल्या जापान देशाचे उदाहरण पूरेसे आहे. काही वर्षांतच हा देश उठून उभा राहिला व ह्या देशाने असामान्य प्रगती केली ती त्या देशातील माणसांच्या सामुहिक प्रयत्नांमुळेच. त्यामुळे आपल्या देशातील अर्थव्यवस्था ढासळली असली तरी भविष्य मजबुत बनूया. आपण सकारात्मक विचाराने वागु या!

४) बंधु श्री. लोखंडे, नागपूर

थिऑसॉफीने जगासमोर उद्दिष्टे ठेवली आहेत. थिऑसॉफी म्हणजेच ब्रह्मविद्या स्विकारायला माणसाला गतजन्माची थोडी फार पुण्याई हवी. बहुसंख्य लोक ह्या ज्ञानापासून दूर

आहेत. At the feet of master मध्ये Lead beater and Dr. Anmie Besant ह्यांनी लिहीले आहे की ह्या जगाची दोनच भागात विभागणी करता येते. ज्ञानी व अज्ञानी ज्यांना निसर्गनियमांचे ज्ञान आहे, सृष्टी ही नियमांनी बद्ध आहे ह्याची ज्याला जाण आहे असा ज्ञानी वर्ग. ह्या उलट हे ज्ञान ज्यांना नाही ते अज्ञानी आणि असे अज्ञानी वर्गाचा निसर्गाकडे पाहण्याचा दृष्टीकोन वेगळा असतो. असा वर्ग केवळ तात्पुरता फायदाच पाहतात. असे लोक लोभापाई सुख व दुःखांना सामोरे जातात. मनुष्य हा त्याच्या सुख व दुःखांना जवाबदार असतो हे त्यांना मान्य नसावे. आलेल्या आपत्तीसाठी ते दूसऱ्यांनाच जवाबदार ठरवत असतात. थिऑसॉफीने ह्या बाबतीचे सत्य जगासमोर मांडले आहे की मनुष्य जसा आहे त्याला तोच कारणीभूत आहे. हे सर्वसामान्य माणसाला चटकन पटत नाही. त्यांना कुठेच त्याचा दोष दिसत नाही. खरे स्वरूप दिसण्यासाठी अभ्यासाची गरज आहे. थिऑसॉफी मध्ये प्रवेश मिळविण्यासाठी पुण्याची व अनुभवाची गरज लागते. कुठे तरी थिऑसॉफिकल सोसायटीबद्दल वाचून फार कमी लोक ह्या सोसायटीमध्ये आले आहेत. बहूसंख्यांना आणण्यासाठी जिवंत माध्यमांची (माणसांची) मदत झाली आहे. हे त्यांच्या व आपल्या कर्माची परिणीती आहे. ह्या सोसायटीमध्ये आलेले सर्वच जण इथे टिकत नाहीत. माणसांच्या अंगी असलेल्या अंतस्थ ओढीमुळे निसर्ग अश्या जिवंत माध्यमांचा उपयोग करित असतो. आमच्या जवळ आवश्यक त्या भौतिक बाबी असतात. धन, संपत्ती, संसार इ. सर्व काही असते परंतु अंतस्थ तळमळ निसर्गाला कळल्यामुळे आपण ह्या सोसायटीमध्ये येतो हे एक रहस्यच आहे. ह्या समाजामध्ये ज्या वाईट गोष्टी घडतात त्या घडविणारी कोणतीही संस्था, शिक्षण संस्था किंवा प्रणाली अस्तीत्वात नाही. मग समाजात एवढ्या वाईट गोष्टी येतात तरी कुठून? आत्मचिंतन केले असता असं लक्षात येते की जन्माच्या वेळीच वाईट कृत्य करण्याचा दोष मानवात येतो. भ्रष्टाचार करणाऱ्यांना, अत्याचार करणाऱ्यांना, चोऱ्या करणाऱ्यांना असले वाईट कृत्य शिकवते कोण? तर गत जन्माच्या कर्माच व अनुभवाच गाठोडे घेवून ते जन्माला येतात असे दिसते. पुर्ण पापी किंवा पुर्ण पुण्यवान असं कुणीच जन्माला येत नसते. गत जन्मावर आधारीत असलेले जीवन आपण जगत असतो. आणि म्हणूनच आपल्या संस्कृतीमध्ये बाळ पोटात असतांना आणि लहानपणी, साधारणतः वय १४ वर्षे पर्यंत त्यांच्यावर चांगले संस्कार केले जातात. ह्यातुनच त्यांचे पुढील जीवन घडत असते. लहानपणी जर बाळाला योग्य परिस्थिती मिळाली नाही तर त्याची अपराधी होण्याची शक्यता असते. मनोवैज्ञानिक म्हणतात चांगले संस्कार बीजरूपात अगदी लहानपणी व्यक्तींमध्ये जातात व पुढे तारुण्यात व नंतरह्याच चांगुलपणाचा विस्तार होत असतो. अंतरंगामध्ये मात्र जन्मासोबतच त्याने त्याचे कर्म आणलेले असते. ह्या बाबी अनाकलनीय आहेत. थिऑसॉफीचे ज्ञान घेतल्यानंतर आपण आपणामध्ये योग्य बदल घडवून आणू शकतो. प्रत्येक व्यक्तीने आपण आजपर्यंत जे जीवन जगलो त्याचे अवलोकन करायला हवे-अंतर्मुख व्हायला हवे. अनाकलनीय गुढाची जाणीव व्हायला लागते. कर्मनियम, पुर्नजन्मानियम समजून घेणे आवश्यक आहे. त्याचा प्रभाव माणसाच्या कृत्यांवर पडतो. थिऑसॉफीच्या संपूर्ण शिकवणीचा सारांश असा की न्याय व प्रेम जीवनाच्या उक्रांतीला

गती प्रदान करते. थिऑसॉफीच्या प्रत्येक पुस्तक वाचून त्यातील ज्ञान अनुभवायचे आहे. मृत्यु ही नवीन जीवनाची नांदी आहे. थिऑसॉफीच्या अभ्यासाने आपण ज्ञानी होत नाही तर आपण किती अज्ञानी आहोत हे कळायला लागते. अज्ञानाचा बोध होतो. अज्ञानबोध करून देणारी किमया थिऑसॉफीच्या अभ्यासात आहे. थिऑसॉफी काही नवीन सांगत नाही. लोप पावलेल्या आत्मविज्ञानाची पुर्नस्थापना थिऑसॉफी करते. सध्याची घडलेली आपत्ती ही घडणारच होती आणि अस काहीतरी होणारच होतं असे वाटते. जगातील collective thoughts हे ह्या आपत्तीला / काळाला जबाबदार आहेत.

५) बंधु श्री. दिलीप कारखानीस, सांगली – मीरज :

कारावे तसे भरावे ह्या नियमाने सध्याचे वैश्विक संकट उभे ठाकले आहे. कोरोना हा विषाणू साप आणि वटवाघूळ ह्यांना स्वसरणार्थ प्राप्त झालेला आहे असे म्हटले जाते. हे प्राणी निसर्गचक्र मधील महत्वाचे प्राणी आहेत. ह्या पूर्वीच्या वक्त्यांनी कोरोना बाबत माहिती दिलेली आहे. अनुकूल प्रेरणांमय सुखम, प्रतीकुल प्रेरणीयम दुःखम अशी सुख-दुःखाची व्याख्या आहे. इंद्रियांद्वारे मिळणाऱ्या सुख-दुःखाविषयी भगवत गीते मधील दुसऱ्या अध्यायात सुख-दुःखा बद्दल सांगितले आहे. तसे बघतले तर सुख व दुःख ह्या दोन्ही वेदनाच आहेत. हे पतंजली मध्ये दिले आहे. अधी दैवीक, अधी भौतिक व आध्यात्मिक अशी विभागणी सुख-दुःखाची केलेली आहे. कोवीड-१९ हा संसर्गजन्य आजार अधी भौतिक दुःखामध्ये मोडल्या जाईल. कर्माचा नियम हा निसर्गाचा नियम आहे. कर्माचे परिणाम निःपक्ष व अटळ असतात. निसर्गनियम व मानवी नियमात (मानवाने तयार केलेल्या) खूप फरक आहे. पेराल ते उगवेल हा निसर्ग नियम आहे. आपल्या सभोवतालच्या सृष्टीचा आदर करा हे सुत्र बहुतांश लोक पाळत नाहीत. मनुष्य हा निसर्गरम्य ठिकाणे व वनस्पती नष्ट करून तेथे औद्योगिक वसाहती निर्माण करीत आहे. सर्वसृष्टी हे परमेश्वराचे व्यक्तरूप आहे हे आवर्जून समजून घ्यायला हवे. निष्पूरतेने निसर्गाचा विनाश करणे अयोग्य आहे. कारण देहातील जीवात्मा ह्या दृष्टीकोनातून पाहिले किंवा बुद्धीच्या दृष्टीकोनातून पाहिले तर लक्षात येईल की देहात्मा नगण्यच आहे. आजचे संकट कोवीड-१९ हे सामुहीक कर्माचा परिपाक आहे. जेव्हा जनसमुहातील लोक बहुसंख्येने काही कर्म करतात तेव्हा ते सामुहीक कर्म होते व त्यास सामुहीक इच्छारूप प्राप्त होते. जशी माणसाची उत्क्रांती होते त्याच प्रमाणे गटाची किंवा सामुहाची देखील उत्क्रांती होत असते. पूर्वी कधीतरी केलेल्या समुहीक कर्माचा परिपाक हा कोवीड-१९ स्वरूपात आलेला आहे. नियमाप्रमाणे माणसाला दुःख नको असल्यास त्यांनी दुष्कर्म करू नयेत. स्वतःचे शील सुधारणे गरजेचे आहे. सर्वसाधारण लोकांना हे पटत नाही. शिल सुधारणे कठीण वाटते. दिर्घकाळ प्रयत्न करावयास लागणे नकोसे वाटते. सध्याचा जमाना झटपटचा आहे. कमी कष्टात व लगेचच प्राप्त होणाऱ्या यशामागे किंवा सुखामागे मानव धावत आहे. हव्या हव्याश्या वाटणाऱ्या गोष्टी तो सोडायला तयार नाही. डॉ. अँनी बेझट म्हणतात Nature is conquered by obedience. निसर्ग नियमांचे पालन करूनच निसर्गावर विजय मिळवीता येतो. आज संपूर्ण

जग कर्माच्या नियमांची प्रतारणा करित आहे. वेगवेगळ्या रोगांचा प्रादुर्भाव होत आहे. शिल संवर्धन हाच ह्यावर एकमात्र कायमस्वरूपी इलाज आहे. माणसाने अनेक वाईट गाष्टी निर्माण केल्या असून मानव ह्या वाईट गोष्टी अंगीकारतो आहे ही परिस्थिती थांबायला हवी. आपण दैवी नियमांशी सुसंगत राहणे गरजेचे आहे. माणसांनी सत्कर्मकरीत राहिले पाहीजे. प्रेम, परोपकार, बंधुभाव आपण अंगीकारायला हवे. थिऑसॉफी म्हणजे विद्येचा अभ्यास करणे हितावह ठरेल. माणसाचा आत्मा अविनाशी आहे व त्याची उत्क्रांती होतच असते हे सत्य थिऑसॉफीने सांगितले आहे. अती प्राचीन नोंदीतुन असे दिसते की पृथ्वीवर जल आणि अग्निच्या माध्यमातुन परीवर्तन घडत असते. Light on the path मध्ये सांगितले आहे की जीवनाचे संगीत ऐका. हे जीवन संगीत अंतरंगात ऐकायला मिळेल. आपण मायेच्या मोह जाळात असल्यामुळे ही मधुरता ऐकायला येत नाही. जे सत्य आहे ते सुंदर आहे. जे काही घडत आहे ते चांगलेच घडत आहे. वरवर जरी हे अयोग्य वाटत असले तरी ते प्रमाणबद्ध आहे. विकासाचा व उत्क्रांतीचा तो भाग आहे असे म्हणावे लागेल. जे काही विचलीत करणारे दिसत आहे, जे नुकसान कारक दिसत आहे ते समुद्राच्या पृष्ठावर च्या लाटांप्रमाणे आहे. त्याखाली खोलावर दैवी शक्ती कार्यरत आहे. जे काही घडत आहे ते परमेश्वर योजनेप्रमाणे आहे.

६) बंधु श्री. श्रीराम पाटील, इस्लामपूर :

सध्याच्या परिस्थितीमुळे जगामध्ये जे काही व्यवहार घडत होते त्यावर बंधन आली आहेत. वरवर पाहता ही परिस्थिती वैश्वीक आपत्ती वाटेल परंतु थिऑसॉफीच्या अभ्यासकांना प्रगतीच्या किंवा उत्क्रांतीच्या नियमाचा एक भाग घडत आहे असे वाटेल. ऐहिक जीवनातील होणाऱ्या व्यवहारांना जर उत्क्रांतीला धक्का लागत असेल तर मग काहीतरी correction (बदलाव) घडतो आणि असा बदलाव आपणांस त्रासदायक ठरतो. मानव देहाचे व आत्म्याचे मुलद्रव्ये, वनस्पती, प्राणी, जिवाणू यांचेशी संबंध आहे आणि माणसांकडून जर त्यांना इजा होत असेल तर मग त्यांच्या कडून देखील मानवास इजा होवू शकेल. खनीज द्रव्यांचे उत्खनन, वनस्पतींचा न्हास, जंगलतोड, किटकनाशकांसाठी व जमीनीवर वापरण्यात येणारे रासायनिक द्रव्य इ. विघातक कार्य मनुष्य करित आहे. निरुपयोगी असणारे खनीजद्रव्ये, वनस्पती, जमीन, जीवाणू, किटके, प्राणी हे वास्तवीकतः मानवासाठी उपयुक्त असते. मानवाचा जन्म हा उत्क्रांती मार्गावर मोठा टप्पा आहे. त्यामुळे मानवी जीवनांचे महत्त्व आहे. अश्या मानवाच्या हत्या होणे, नरसंहार होणे किंवा आत्महत्या घडणे हे निसर्गनियमाला धरून नाही. त्यामुळे कदाचीत आजची परिस्थिती उद्भवलेली आहे असे वाटायला लागते. पेट्रोलियम पदार्थांच्या वाढत्या वापरामुळे वातावरण गढूळ करण्याच्या मानवाच्या कृत्यांमुळे तर वैश्विक नियोजन कर्त्यांनी आजची परिस्थिती (कोवीड-१९ मुळे उद्भवलेली) निर्माण केली नसेलना असा प्रश्न पडतो. ह्याउलट असाही विचार येतो की, कोवीड-१९ हा कोरोना कुटुंबामध्ये सर्वांना घातक विषाणू आहे व ह्यास मानवाने सहन केले तर इतर विषाणुंना सहन करण्याची व प्रतीकार करण्याची शक्ती मानवात सहजपणे येईल-कदाचीत ह्यासाठी ही

आजची परीस्थिती उद्भवलेली असेल. चैतन्य उत्क्रांतीसाठी विश्वबंधुत्वाचा वापर करावा लागतो याचे गेल्या काही वर्षात मानवाला भान राहिले नसावे असे वाटते. सद्याची परिस्थिती कसोटीची आहे. सकारात्मक विचार, बंधुभाव, प्रेम, करुणा समाजात जोमाने व्हायला पाहिजे. सर्वांना सदबुद्धी दे अशी प्रार्थना करीत असतांनाच सर्व क्षेत्रातील नेतृत्वाला देखील सदबुद्धी मिळावी ही प्रार्थना करणे गरजेचे आहे. सर्वांनी उत्क्रांती मार्गाने अग्रेसर व्हायचे आहे.

७) भगीनी योगिनी गोखले, डॉबीवली

जे काही घडते आहे ती भगवंतांची योजना आहे. Epidemics and pandemics संदर्भात थिऑसॉफीमध्ये तीन सिद्धांत सांगितले आहे. लिखित, चिनी बांबूच्या रोपट्यांची गोष्ट. संयम ठेवालाच हवा. दुसरा सिद्धांत - recovery from disaster दैनंदिन जीवन पूर्वपदावर आणणे. तीसरा सिद्धांत - Fundamental identity of life जीवनाची मुलभूत ओळख. क्रियामान कर्मांमध्ये मला सध्या काय करायचे आहे. थिऑसॉफीच्या अभ्यासातुन गुढ बाबींचे आकलन होते. सध्या आपण अनुभवत असलेल्या कोविड-१९ च्या पाश्चिमीवर थिऑसॉफिकल विचारधारा आपणांस काय मार्गदर्शन करू शकते, त्यांच्या तीन मुलभूत सिद्धांतावर विचार करू, तसेच वैद्यकिय शास्त्रानुसार ही कोणत्याही आपत्तीचे तीन वर्गात विभाजन केले जाते. ते पण पाहू. प्रथम थिऑसॉफिकल लिटरेचर अबाऊट एपिडेमिक्स (साथ येणे) एन्ड पॅनडेमिक्स (वैश्विक महामारी) मध्ये आपल्याला पहिला सिद्धांत असिमीतता (Boundlessness) याकडे नेतो. जेव्हा अशी वैश्विक आपत्ती येते, त्यावेळी निसर्गातील प्रत्येक घटकाला विशिष्ट रूपाने ज्याच्या त्याच्या योग्यते प्रमाणे ही सीमाहीनता मिळते. याचा अर्थ प्रत्येक जीव हा एकमकांशी कुठल्या ना कुठल्या धाग्याने जोडलेला आहे. म्हणजेच तो खरा त्याच्या आत्मस्वरूपाने असीमित आहे. आपण सामना करत असलेल्या सद् स्थितीत विश्वबंधुत्वाला जागृत ठेऊन एक नवा दृष्टिकोण समोर ठेवणे आवश्यक आहे. या वेळी माणुसकीच्या भावनेतुन शेजारी पेशंटला आवश्यक ती मदत करायची इच्छा मनापासून होतेय. त्यामुळे स्वतःला ही संसर्ग होऊ शकतो, हे माहित असुनही मदतीची उर्मी स्वस्थ बसु देत नाही. हाच धर्म आहे. धर्म म्हणजे काय? तर सामाजिक नीतिशास्त्र मानवाचे व्यक्तिगत जीवन व सामाजिक जीवन आहे. यालाच सत्य, अहिंसा, प्रेम म्हटले आहे. अशा वेळी ते कोणता विशिष्ट धर्म न पाळता लोककल्याणासाठी एक उच्च नैतिक सदाचाराचे पालन करतात. हेच एक उच्च नैतिक सदाचाराचे पालन करतात. हेच तर विश्वबंधुत्व आहे. म्हणुनच आपण म्हणतो, 'There is no relief higher than truth' इथे ती असीमितता दिसते.

आता थिऑसॉफिकल लिटरेचरचा दुसरा सिद्धांत सांगतो Cyclicity. प्रत्येक घटना चक्राकार होतच असते. जसे पृथ्वीचे चक्र अव्याहत सुरु आहे. त्यात उत्पत्ति, स्थिती, लय सुरु आहे. त्या चक्रात घटना घडत असतात. जसे शंभर वर्षांपूर्वी अशीच महामारी प्लेग रूपाने आली होती. सगळीकडे हाहाःकार झाला होता. लोकं हवालदिल झाली होती, असे वर्णन आपण वाचतो. त्याच चक्रात आता ह्या कोविड - १९ आपत्तीला आपण सामोरे जातोय. या चक्रातुन

सुटून आपले दैनंदिन जीवन सतर्कपणे मूळपदावर आणणे ही आपली नैतिक जबाबदारी आहे. अशा वेळी मन शांत ठेऊन सांगितलेल्या नियमांचे पालन करणे व करून घेणे हे महत्वाचे आहे अफवा पसरू न देणे. काळजी पुर्वक व न घाबरता निर्णय घेऊन त्याप्रमाणे वागणे व या टप्प्यातुन बाहेर पडणे.

आता तिसरा सिद्धांत आहे Fundamental identity of life. म्हणजे जीवनाची मूलभूत ओळख माझ्या मनुष्य जन्माचे सार्थक कशात आहे? मला आयुष्यात काय मिळवायचे? याचे सखोल चिंतन करणे. आपले सत्स्वरूप ओळखणे हेच आहे. कारण कर्म आणि चक्राकार नियमाप्रमाणे प्रत्येक जीव मुक्तच आहे, पण अज्ञानाने तो स्वतःला कर्मबंधनात अडकलेला समजतो. थिऑसॉफी सांगते, गुह्य विद्या समजून घेतली तर ज्ञान मिळेल. कारण सत्य म्हणजे न आखलेला प्रदेश, न आखलेली भूमी आहे. हे चिंतनातून समजता येते. व्यष्टित राहून समष्टिच्या मुक्ततेत विकसित होणे आहे. ह्या प्रक्रियेत अर्थातच कर्माचा सिद्धांत आणि चक्रियता प्रभाव पाडतात. जे काही घडते आहे ती भगवंताची योजना आहे. विश्वबंधुत्वाचे तत्वविचार व विज्ञान ह्या क्षेत्रात जिज्ञासुला शिकण्या व शिकवण्यासारख्या नव्या, तेजस्वी जिह्वाळ्याच्या अनेक गोष्टी आहेत.

८) भगीनी रशीदा कॉन्ट्रेक्टर, पुणे :

The present disaster our world is facing today is that of an invisible virus! CORONA VIRUS, an eye opener for humanity beyond the boundaries we humans have created!

It is a silent creepy uninvited pandemic that has entered our lives without intimation, not even an inkling of its presence amongst us but just the dread of it.

It is a war without any ammunition, battlefield or soldiers on some border. It has brought a worldwide devastation, shaking economies, upsetting the balance of living.

Without discrimination, this virus has touched our lives, irrespective of our religion, caste, creed, race, status of life, rich or poor, gender, profession, politics, climate, vegetarian or not, intelligent or a fool, even strong or weak, religious or atheist alike.

Not a single continent, country or human is unaffected by it irrespective of being infected or not. It has brought our world to a standstill, captured our movements, and shaken our very so-called normal balance of our lives. The very acts of showing affection have now turned to being dangerous to even portray.

Hey, but stop! Just think... think a bit more... take a few deep breaths... Rethink on where our life is placed in this very present moment. Reflect on what is important and redundant at present in our lives. Reevaluate

our priorities, as well as our values of human life. Somehow our career, our social status and the importance we assign ourselves on our achievements all have left us bereft (deprived or lacking) of solutions to find our way out.

Rather it has acted like an equalizer, that nobody is above or below than anyone. That we have to come together to face it, through brotherhood, rising above our differences.

Also keeping in sight the natural disasters of the five elements, it is an unspoken but a very strong message of Nature that we cannot enjoy at the cost of suffering of others, especially the unvoiced ones that cannot voice its sufferance of cruelty towards them.

It is not just about being a vegan by not eating non-vegetarian food, but cutting down trees, polluting water, and smoking the air with our refuse through garbage, noise, chemical waste, etc. are clear signs of disrespect towards earth nurturing and nourishing abundance, which is being depleted by greedy humans, that's US.

Nobody can escape the Karmic repercussion (consequences or impact), a time for payback for things and people and nature's wealth that we have taken for granted. We cannot take our lives for granted, depleting the resources for our selfish material means. It is time for replenishing (refilling or rejuvenating) our lives not only with normalcy but give back what we have so shamelessly snatched from. By changing the very perspective of people's mind, a potential transformation is required to maybe not so subtle outlook to religion, education, tradition, ritual,

culture and values that may teach us but have yet to ingrain our way of being our higher selves.

All the planning of future has no bearing on the present times. Everything that seemed important to us, but that 'nothing is important' is a tangible reflection. What remains, is our value of humanhood. It is a mirror, revealing a stark truth about ourselves, our community and relation to

earth. "Sometimes it takes a natural disaster to reveal a social disaster."

– Jim Wallis

So friends, it is a harbinger of change, heralding the transformation required by us humans...

"What is the essence of theosophy? It is the fact that man, being himself divine, can know the divinity whose life he shares. As an inevitable corollary (outcome) to this supreme truth comes the fact the

brotherhood of man.” – Annie Besant. Help us adapt to change, to not only survive but thrive, and to raise our spirit to divine through hearts connecting with each other. Understanding that we are all in it together, we all face highs and lows in our lives, we are all here for a purpose. That all humanity is interrelated, interconnected, interdependent, an indomitable (unconquerable) fact of Oneness... .. What happens to one or at one point is transferred and effected in that moment of time to ALL. Humanhood of oneness through human evolution, a spiritual path, an uplift of humanity as whole is the need of this hour.

“A true theosophist must be a cosmopolitan in his heart. He must embrace mankind, the whole of humanity in his philanthropic feelings.” – HP Blavatsky. Embrace the teachings of the ascended masters and teachers, cultivate peace amongst us, and radiate it through shared emotional mental plane with all. Triad of love, beauty, and truth form the essence of theosophy that needs to be integrated in our lives in accordance with each other as well as nature. Alleviate everyone physically, mentally, emotionally and spiritually by empowering..... It is being a catalyst of reformation. A perfect time for introspection, observing our own mental and emotional process. What separates us from others and what brings us together...

“Let each one of us find the inner reserves to meet the present and coming challenge – together.” as suggested by Tim Boyd (New Zealand). A different world, an enhanced life force is waiting for us eagerly on the other side of pandemic and natural calamities! Provided we follow the teachings and messages of the masters and integrated within us as a way of life. “The ultimate measure of a man is not where they stand in moments of comfort and convenience, but where they stand at times of challenge and controversy.” – Martin Luther King Jr.

९) बंधु श्री. भाष्कर तेंडूलकर, पुणे :

सध्याच्या परिस्थिती बाबत जगभर चर्चा सुरु आहे. ह्यावर भिन्न मते असू शकतात. कोरोनामुळे निर्माण झालेल्या रोगामुळे व परिस्थितीमुळे एकप्रकारची भीती व अनीश्चितता बघायला मिळते. बुद्धांनी सांगितले आहे की दुःखाचे मुळ अज्ञानात असंते ह्याची आज प्रचिती येते असं म्हणायला हरकत नाही. कोरोनाचं स्वरूप व त्यामागची कारणं समजून घ्यायला हवी. प्रोटीन मॉलेक्युल मध्ये बांधलेलं हे जेनेटिक कोड आहे, असं विज्ञान सांगत आहे. कोरोना हा जिवाणू नसुन विषाणू आहे. कारण त्याला जीव नाही. जिवंतपणांची सर्व साधारण लक्षण कोरोना मध्ये नाहीत. थिऑसॉफिच्या दृष्टीकोनातुन no matter is dead. ह्या सुक्ष्म

विषाणूमध्ये जाणीव आहे. इंटेलिजिन्स आहे असे म्हणावे लागेल. तो स्वतः उत्पादन करू शकत नसला तरी तो ठरावीक मानवीपेशींचा आधार घेवून आपली संख्या वाढवीतो. तो पण निसर्गाचा घटक आहे. निसर्गात प्रत्येक वस्तुची, बाबींची विशिष्ट भूमिका असते. असं म्हणता येईल की काही घातक बॅक्टेरीआ व वायरसला नामशेष करण्याचे काम कोरोना करतो. निसर्गचक्र जो पर्यंत समतोल असतो तेव्हा सगळे सुरक्षित असतं परंतु मनुष्य आपल्या स्वजाणीवे मुळे, बुद्धीमुळे व कृत्यांमुळे निसर्गचक्रात समतोल बीघडवीतो तेव्हा मात्र सुक्ष्मातला सुक्ष्म विचलीत होतो असे म्हणता येईल. लाखो लोक ह्या विषाणूमुळे बळी गेले आहेत. संसर्ग थांबवीण्यासाठी सध्या करण्यात येणारे प्रयत्न हे कायमस्वरूपी नाहीत. निसर्गाचा समतोल समजून घेणे व तो कटाक्षाने पाळणे हे ह्यापुढे गरजेचे आहे. नैसर्गिक सर्वच आपत्तींना आपणच जवाबदार आहेत. सन १९२० मध्ये देखील वेगळ्या नावाची संसर्गजन्य आपत्ती येवून गेली. आपण पूर्वानुभवातुन काही शिकलो असे वाटत नाही. आपली जीवनशैली आपल्या अवास्तव आकांक्षा, वासना व गरजा नियंत्रणांत आणणे गरजेचे आहे. रोगांचा उगम शरीरांत नसून मनांत असतो. हे ध्यानात ठेवायला हवे. आपण करित असलेले विचार हे शुद्ध असायला हवे. त्यामध्ये स्वार्थ नसावा. मानसीक, भावनीक व नंतर शारीरिक दृष्ट्या दुर्बलता विचारांमुळे येते. बाह्य उपचारांमुळे केवळ तात्पुरता परिणाम होतात. आपण निसर्गाला सहकार्य करावे पूरक ठरावे ज्यामुळे भवीष्यात अश्या नैसर्गीक आपत्ती येणार नाहीत. निसर्गचक्र हे अव्याहातपणे सुरुच राहिल. कोरोना हा निसर्गाचे माध्यम आहे हे समजून घ्यावयांस हवे. बाह्य उपचारांसाठी लस तयार होण्यास बराच वेळ लागू शकतो. तो पर्यंत होणारी हानी टाळण्यासाठी आपण आपलेअंतर्गत सामर्थ्य वाढवायला हवे. सकारात्मक विचार ठेवायला हवेत आपण आपली प्रतीकार शक्ती वाढावी त्यासाठी प्रयत्न करावयास हवेत. आपण धैर्याने ह्यास सामोरे जाऊ या.

१०) भगीनी स्मीता मेहत्रे, नागपूर :

‘तुझ्या पायरीशी कुणी सानथोर नाही... देवा कसा हा खेळ मांडला’. होय, आजची आपत्ती हा दैवीक खेळाचाच भाग असावा असे वाटायला लागते. ११ मार्च २०२० रोजी कोरोना संक्रमणाला वैश्विक महामारी घोषित करण्यात आले. इस्पीतळे उभारणे व औषधोपचार देणे मोठ्या प्रमाणांत सुरु आहे. सामाजीक बंधन घालण्यात आली आहे. समस्येला तोंड द्या व ती वस्तुस्थिती बघा असे जे कृष्णमुर्ती म्हणतात. थिऑसॉफीने विश्वबंधुत्वाची शिकवण दिली आहे. लॉकडाऊन पासून असे बघावयास मिळते की धर्म, जात, पंथ ह्याचा कसलाही विचार न करता आरोग्य सेवा, सुरक्षा, वैद्यकीय सेवा, भोजन, प्रवास व्यवस्था इ. सर्वांना मिळत आहेत. सर्वजण एकत्र येवून कोरोना विरुद्ध लढा देत आहेत. निसर्गाने आपणाला जन्म व मरणाच्याच चक्रांत गुंतविले आहे. त्यामुळे हे सत्य नाकारता येत नाही. म्हणूनच स्वा. सावरकर म्हणतात – मसणाचे भय कशापाई? प्रसिद्ध कवी बहीणाबाईंनी म्हंटले की जन्म व मरण हे एका श्वासाच अंतर आहे. संत तुकाराम व ज्ञानेश्वरांनी मृत्युच्या सहजतेबद्दल वर्णन केले आहे. परमशक्तीने सृष्टी निर्माण केली आहे व ती सुत्रबद्ध आहे. मॅडम ब्लावाटसकी म्हणतात ईश्वर म्हणजेच

निसर्ग नियम. जसे पेराल, तसे उगवेल हा निसर्ग नियमातील एक कर्म नियम आहे. म्हणूनच सत्कृत्य व परोपकारी कृत्ये करायला हवी. जात, धर्म, पंथ, संप्रदाय ही समाजव्यवस्था मानवाने तयार केली आहे. मुलतः आपण सर्वजण एकच आहोत. आपण सर्वजण सारखे आहोत. थिऑसॉफीने म्हणूनच मानवतेवरच भर दिलेला आहे आणि बंधुत्वाच्या बंधनात सर्वांना बांधले आहे. मार्टिन ल्युथरकिंग, डॉ. अँनीअेझंट व गौतम बुद्धांनी परोपकारावर व जनकल्याणसाठीच्या कार्याचे महत्त्व सांगितलेले आहे. गेल्या काही वर्षांपासून माणसाचा स्वार्थ व हाव बोकळला आहे. दुसऱ्याचे ओरबडून घेण्याची वृत्ती वाढली आहे. हे थांबायला हवे. हेवादावा, मत्सर करणे थांबायला हवे. जीवन समजून घेण्यातच काही जणांचे जीवन निघून जाते. घेणाऱ्याने घेत रहावे, देणाऱ्याने देत जावे, घेता घेता एक दिवस घेणाऱ्याने देणाऱ्याचे हात घ्यावे अशी कवीता आहे. दातृत्व अंगी बाळगायला हवं. जे संकट आलेले आहे त्याला सामोरे गेलेच पाहिजे. सर्वांनी काळजी घ्यायला हवी. सर्वांनी आनंदी रहावे.

११) भगीनी मनीषा पूनतांबेकर, डोंबीवली :

‘हे भगवंता! हे प्रभू! हे इश्वरा!

त्राहि माम! त्राहि माम! त्राहि माम!’

असे म्हणत मानवाव्यतिरीक्त सर्व जलचर, वनचर, खेचर, वनस्पती, झाडे, नद्या, डोंगर, पर्वत, समुद्र, यांच्या प्रतिनिधींना घेऊन पृथ्वीमाता भगवंताकडे गेली. हे प्रभू! पृथ्वीवरील माणुस माझ्या इतर लेकरांवर अन्याय करत आहे. त्यांच्या प्रजाती नष्ट करीत आहे. त्याला पृथ्वी स्वतःच्याच मालकीची आहे असे वाटते. त्याचा अहंकार शिगेला पोहोचला आहे तेव्हा प्रभू, तुम्ही मानवाला असा धडा शिकवा की त्याचा अहंकार रसातळाला जाईल व पृथ्वीवरील इतर प्राण्यांचे अस्तित्व तो मान्य करेल.

भगवंताने त्यांचे म्हणणे शांतपणे ऐकून घेतले. भगवंत म्हणाले ‘बाळांनो, ह्या पृथ्वी साठी मला काही करायची गरज नाही’. ‘माणुस स्वार्थापोटी केलेल्या कर्माची फळे जशी भोगे की त्याला तुमच्या सारखीच माझ्याकडे.’

त्राहि माम! त्राहि माम! त्राहि माम!

म्हणून याचना करावी लागेल तुम्ही काळजी करू नका. माणुस आपल्या कर्माची फळे नक्कीच भोगेल. मला वाटते की कोराना ह्या विषाणूमूळे निर्माण झालेली आपत्ती ही मानव निर्मित आहे. नैसर्गिक सृष्टिचा नियमच आहे की करावे तसे भरावे. क्रिया तिथे प्रतिक्रिया. त्यामुळे मानवाने आपल्या कर्मांचे ही आपत्ती ओढवून घेतली आहे. मानव आपल्या स्वार्थाने पृथ्वीमातेला ओरबाडत होता. रक्त बंबाळ करत होता. तीची लक्तरे तोडत होता. त्यासाठी त्याने असंख्य झाडे तोडली, जंगलांना आगी लावल्या, समुद्रातून पेट्रोल-डिझेल काढले, सोने, लोखंड आदि धातुंसाठी खाणी खोदल्या, समुद्रावर, नद्यांवर थर टाकून शहरे वसवली. डोंगर, पर्वत फोडून रस्ते बनविले. खाडी खोदून वाळू उपसा केला, बांधकामे करून सिमेंटची जंगल उभारली. प्राण्यांना पिंजऱ्यात कोंडले, नद्यांमध्ये रसायनयुक्त पाणी, सांडपाणी सोडून प्रदुषित

केले, वाहनांची भरमसाठ वाढ, वायू प्रदुषण घेऊन आली. डी. जे., ढोल, हॉर्नचे कर्कष्य आवाज याने ध्वनी प्रदुषण वाढते. पीके लवकर येण्यासाठी रासायनिक खते वापरली त्यामुळे जमीनी नापिक झाल्या. भौतिक सुखाच्या लालसेने माणुस एवढा लालचावला की त्याने धर्म, जात, पंथ यांच्या नावावर आपल्याच बांधवांचे संसार उध्वस्थ केले. खाण्याकरीता, चवीकरीता माणसाने रोज लाखो प्राण्यांची हत्या केली. स्वाईन फ्लू सारख्या आजारात लाखो कोंबड्या मारल्या गेल्या. समुद्रातील जहाजात खनिज, तेल गळती झाल्यावर हजारो मासे मारले जातात. एवढेच काय? त्याने अंतरिक्षावर पण आक्रमण केले. चंद्रावर जमीनी खरेदी केल्या. अंतराळात पाठवलेल्या उपकरणांनी ई-कचरा वाढला. माणुस मंगळावर वस्ती करण्याची स्वप्ने पाहू लागला पण त्यामुळे पृथ्वीचे तापमान वाढने. कारण स्वसंरक्षणासाठी असलेला पृथ्वीचा ओझोनचा थर कमी झाला. त्यामुळे उत्तर व दक्षिण ध्रुवावरील बर्फ वितळू लागला, नद्यांना पुर आला, ऋतु बदलले. आता पाऊस पडला तर ४ तासात इतका पडतो की सारे जलमय होते. शेतीचे, घरांचे, वाहनांचे, जिवितांचे नुकसान होते. थंडीतर पडतच नाही. पावसाळाच ६ महिने चालतो उन्हाळ्यात ४०°-५०° तापमान होते. जंगले तोडल्याने जमीनीची धूप थांबली, प्राणी खाद्य शोधार्थ मानवी वस्तीत येऊ लागले त्यामुळे माणसाची भीती वाढली. या महामारीत बंधुभाव वाढीस लागला. तसा मृतांच्या टाळूवरचे लोणी खाणारेही दिसले. लोकांना लुबाडणारेही दिसले. कोरोना महामारीने जसे बेकारी, आजार, नुकसान, मृत्यू, आर्थिक नुकसान, मानसिक तणाव, आत्महत्या सर्वत्र आले. एकमेकांशी संवाद साधले गेले. नवीन छंद जोपासले गेले.

ह्या कोरोना महामारीच्या मागे सृष्टीचा कर्माचा सिद्धांत आहे. जसे पेराल, तसे उगवते. सृष्टीचा नियमच आहे. एक दाना पेरा त्या बदल्यात हजारो दाणे मिळतात. तुम्ही बंधुभाव, करुणा, निर्भयता, अनुकंपा यांची बीजे पेरली तर सृष्टीच्या नियमाने हजारो हातांनी तुम्हाला मदत मिळते. मानवाने हा धडा शिकावा. स्वार्थीपणा सोडून निष्कामतेने कर्म करावे. गीतेत सांगितल्याप्रमाणे स्वधर्माचे म्हणजे स्वकर्तव्याचे पालन करावे. आपल्या बरोबर समाजाचे व या पृथ्वीवरील सर्व वनस्पती, झाडे, प्राणी या सर्वांचे आरोग्य जपावे. त्यांना प्रेमाने आपलेसे करावे.

थिऑसॉफी शिकवते - की माणसाने सुखाचा शोध बाहेर न घेता अंतर्मुख व्हावे. आपल्यातील दुर्गण ओळखून ते दूर करायचा प्रयत्न करावा. सद्गुणांची वाढ करावी. 'हे विश्वची माझे घर!'. 'अशी मती चराचर! वसुदैव कुटूंबकम्!' यात मानव प्राण्यांबरोबर या पृथ्वीवरील सर्व साधन, संपत्ती, वनस्पती, प्राणी, पद्धती यांनाही आपल्या कुटूंबीयांचे घटक मानून पालन करावे तरच ही वसुंधरा समृद्ध होईल व पेरल्याप्रमाणे ही धरा मानवाला भरभरून धनधान्य देईल व पृथ्वीवरील जीवन बंधुभावाने समृद्ध झालेले पाहून भगवंतालाही मानवाचा अभिमान वाटेल.

सध्या समुद्रमंथन चालू आहे. समुद्रात विषाच्या रुपाने महामारी, पुर, भंकप, वादळे, युद्ध ही संकटे आली आहे. पण विषानंतर अमृतही नक्कीच बाहेर पडेल. तेव्हा भगवंतावर

विश्वास ठेवा. हाही काळी जाईल, सहनशीलता अंगी बाळगा प्रार्थना करा.

१२) भगीनी प्रविणा शहा, खामगांव :

एखादा व्हायरस मानवजातीला इतक नुकसान पोचवू शकेल असा कधी विचार ही केला नव्हता. ते घडत आहे, आपण सर्व पाहत आहोत, भोगत आहोत. सर्वांना विनंती आहे की काळजी घ्या. दुर्लक्ष, बेफिकीरपणा मुळीच करुन नका. फक्त आपल्या ऐकट्या जीवनाचा हा प्रश्न नसून सर्व मानवजातीच्या अस्तीत्वाचा हा प्रश्न आहे. सत्य, वास्तव, वास्तविकता म्हणजे नेमकं काय? सत्य ही सहज प्रक्रिया आहे. एखाद्याने आपल्यासोबत केललवर्तन आपल्याला आवडत नाही ते आपण दूसऱ्यासोबत करु नये हे सहज सत्य आहे. पण प्रत्यक्षात वर्तन करतांना आपण ह्या गोष्टीचे भान ठेवत नाही. म्हणूनच ज्या ज्या व्यक्तींप्रती आपल्या हातून अपराध, चुक घडली असेल त्यासाठी मनापासून माफी मागावी. प्रत्यक्षात मागता आली तर उत्तम, नाही तर स्वसाक्षीने अशी क्षमा मागावी व त्यानंतर पुन्हा तीच चुक होणार नाही यासाठी दक्ष रहावे

ज्यांनी ज्यांनी आपल्या प्रति काही चुक किंवा अपराध केले असतील त्यांना शुद्ध मनाने माफ करावे. त्यांच्या चुकीच्या वर्तनाचा आपल्या वर्तनावर काही परिणाम होणार नाही याची काळजी घ्यावी. आपण केलेल्या सर्व कर्मांची फळे आज नाही तर उद्या आपल्याला भोगायचीच आहेत. याची आठवण ठेवत कार्य केले तर आपल्याला सहज सत्याचे अनुभव सहजपणे होतीलच.

१३) भगीनी मिनाक्षी वानखडे, अमरावती :

थिऑसॉफीमधील ज्ञान सांगते की मनुष्य कोण आहे? We are part and parcel of the nature. इश्वरी तत्व चराचर सृष्टीत व्याप्त आहे. मनुष्य हा स्वतःच्या उन्नतीस व अधोगतीस स्वतःच जबाबदार आहे. थिऑसॉफीकल सोसायटीची तीनही ध्येय विश्वबंधुत्वासाठी अत्यावश्यक आहेत. आज कोरोनामुळे फार विचित्र व भयावह परिस्थिती निर्माण झालेली आहे. सर्वसामान्यंचे हाल होत असतांना देखील काही लोकांनी स्वार्थी व लोभी वृत्ती ठेवल्याचे दिसून येत आहे. हे अयोग्य आहे. आजच्या परिस्थितीला अनेक गोष्टी कारणीभूत आहेत, जसे की वायुप्रदुषण, ध्वनी प्रदुषण, वातावरण प्रदुषण, वातावरणातील वाढलेले तापमान, वाढती लोकसंख्या, तसेच रासायनिक पदार्थांचा वाढता वापर, आधुनिक जीवनशैली जसे की वातानुकूल व्यवस्था, अँटीबायोटिक्स औषधांचा वाढता वापर इ. मनुष्याची हाव व ओरबडण्याची वृत्ती सद्याची परिस्थितीस कारणीभूत आहे. मनुष्य निसर्गनियमांचे पालन करीत नाही. बंधूभाव, प्रेम, करुणाचा वापर कमी होतो आहे. थिऑसॉफीच्या साधकाने मानवजातीच्या उन्नती व प्रगतीसाठी आपले आयुष्य खर्ची करायला हवे. सर्वांचे कल्याण होवो ही प्रार्थना.

१४) बंधु श्री. मिल्दीद जोशी, नागपुर :

आजचा हा विषय प्रमुख तीन मथळ्यांमधे विभाजीत होतो. थिऑसॉफी, थिऑसॉफीतील गुढ ज्ञान व ह्या गुढ ज्ञानाचे आकलन करून त्याचा मानवी जीवनावर होणारा प्रयत्न करूया. भौतिक, अधीभौतिक (वैचारीक) व आध्यात्मिक पातळी. Theosophy a divine wisdom ह्या ग्रंथात एन. श्रीराम म्हणतात की थिऑसॉफीला आपण कधीही कोठेही कोणत्याही शब्दांत बांधू शकत नाही. त्याची व्याख्या करू शकत नाही. ज्ञानेश्वरी, ग्रामगीता, भगवतगीता सारख्या धर्मग्रंथांमधून थिऑसाफफीच सांगितली आहे असे म्हणावयास हवे. मग थिऑसाफफीची स्थापना का झाली हा प्रश्न मला वारंवार भेडसावत होता. अभ्यासाने मला ह्या प्रश्नांची उकल झाली. म्हणतात ना की सृष्टी त्रिगुणात्मक आहे. आणि ह्याच अनुशंगाने असे म्हणता येईल की (सत्वगुण), विज्ञान(तमोगुण) व धर्म (रजोगुण) अशी थिऑसॉफीची सांगड आहे. एक संस्थापक रशियामधून (स्थलवार), एक संस्थापक अमेरिकेतून (भौतिक वार) येवून गुढ वादाचे मुख्य केंद्र हे भारतामध्ये स्थापन करतात हा योगायोग असेल का ? थिऑसॉफीमधे ब्रह्मज्ञानाची उत्पत्ती आहे. गुढज्ञान ही relative term आहे. जे आपणास अनाकलनीय आहे ते गुढ. म्हणूनच थिऑसॉफीतून जे काही कळले ते आचरणात वळलं पाहीजे. थिऑसॉफीस्ट हा त्याच्या आचरणातून ओळखूयायला हवा. साधनचातुष्य मध्ये ज्या चार प्रमुख बाबी सांगितल्या आहेत त्याचा योग्य अभ्यास व्हायला हवा. विवेक, वैराग्य, सदाचार व भक्ती. ह्या सोबतच उपनीषद, ब्रह्मसुत्र इ. चा अभ्यास करायला हवा. विवेक चुडामणीचा अभ्यास हा गुढ ज्ञानाची उकल करण्यासाठी फार आवश्यक आहे. निस्वार्थ सेवा व परोपकाराचे अनन्य साधारण महत्व आहे. अभ्यास झाल्यानंतर लगेचच त्याचे कृतीमध्ये रुपांतर होईल असे नाही. अनाकलनीय ज्ञान, गुढ ज्ञान ग्रहण करण्यासाठी बराच वेळ लागू शकतो पण आपण ते निग्रहाने करायला हवे. सध्याच्या कोरोनाच्या साथीमध्ये ज्यांना लागण झाली असेल त्यांनी ते सत्य स्वीकारायला हवे. घाबरून जावू नये. इतरांना मदत करणे थिऑसॉफीस्टचे कर्तव्य आहे.

१५) बंधु श्री. संजय पोटे :

माझ्यामते, पर्यावरणाचा न्हास, कोरोना हा महाविषाणू आणि समाजमाध्यमे व प्रसारमाध्यमे ह्या द्वारे प्रसारीत होणाऱ्या अफवायुक्त (फेकन्युज) बातम्या ह्या सध्याच्या वैश्वीक आपत्ती आहेत. परंतु कोवीड-१९ (कोरोना) ह्या विषाणूमुळे आज आपण भीषणवह परिस्थिती अनुभवत आहोत. मानवांच्या, प्राण्यांच्या, वनस्पतींच्या जीवघेणाऱ्या मलेरीया, प्लेग, चीकनगुनीया इ. सारख्या अनेक साथी ह्यापूर्वी येवून गेल्यात. सुक्ष्म विषाणूंची - सुक्ष्माची - ताकद पूनश्च अनुभवण्यास मिळत आहे. मानवाने वैद्यकीय विज्ञानात प्रगती केली असली तरी आरोग्य संबंधीच्या सुविधांच्या मर्यादा दिसत आहेत.

मानवाच्या आरोग्य विषयक संकल्पना माहिती करून घेवू या. जागतीक आरोग्य संघटनेने मानवी आरोग्याची व्याख्या केली आहे त्यामध्ये शारीरिक (physical), मानसीक (mental), भावनीक (emotional), आध्यात्मिक (spiritual) आणि सामाजीक (social)

सुदृढता अंगीकृत आहे. त्यामुळेच आपणांसर्वांना अशा सर्वांगीण आरोग्याची काळजी घ्यावयाची आहे. औषधे घेणे किंवा लसीकरण करणे म्हणजे सर्वांगीण आरोग्य नव्हे. HP Blvatsky नी एका लेखात नमूद केले आहे की चांगल्या आरोग्यासाठी चांगले जीवन (Good life) योग्य जीवन (right life) आणि योग्य आचरण (good conduct) हे आवश्यक आहे. समाजात व आपल्या सभोवती जे काही घडत असतं त्याचा परिणाम आपल्यावर होत असतो. त्यामुळे कोणत्याही संकटांपासून आपण स्वतःचे, कुटुंबाचे व समाजाचे संरक्षण करणे गरजेचे आहे. बिकट परिस्थिती सावरण्यास वेळ लागतो. परिस्थिती सावरण्याची प्रक्रिया ही क्वचीतच तात्काळ असते. त्यामुळे आपणांस आवश्यकता असते मी संयमाचे आणि सकारात्मक विचारांची. कोणत्याही प्रतीकुल परिस्थितीशी झुंजण्याचे सामर्थ्य संयमाने वाढते. संयम म्हणजे काही न करणे व शांतबसून राहणे असे नव्हे. परिस्थितीमुळे विचलीत न होता आपल्यामधील सुप्त शक्तीवर भरवसा असणे ही संयमाची महत्त्वाची बाजू आहे.

थिऑसॉफीच्या अभ्यासकांमध्ये संयम हा गुण आपसूकच असतो. परिस्थितीमुळे विचलीत न होण्यासाठी मनाचा निग्रह गरजेचा आहे. संत कबीर म्हणता - 'मन के हारे हार है, मन के जीते जीत!' ह्याच अनुषंगाने नमूद करायचे आहे की सन १८९३ मध्ये The Theosophist मासिकात P. M. Johns ह्यांनी Epidemics from a Theosophical stand point ह्या लेखामध्ये आपल्या मनावर आणि भावनांवर नियंत्रण ठेवण्यावर भर दिला आहे. आपण जे काही आहोत ते विचार व इच्छा परिणामस्वरूप. आपले विचार आपणांस सुदृढ बनवीतात. मनाचा निग्रह व संयम ह्या बाबी सांगायला सोप्या वाटतात परंतु त्या प्रत्यक्ष आचरणांत यायला हव्यात.

प्रतीकुल परिस्थितीमुळे मी घाबरणार नाही व कुणाला घाबरविणार पण नाही हे व्रत अंगीकारायला हवे. खरे आहे, संकटाची भीती कशापाई? थिऑसॉफीच्या अभ्यासकांना शरीर, आत्मा, जीवन, पूर्वजन्म, मृत्यु, इ. चे ज्ञान आहे मग भीती का म्हणून बाळगायची? थिऑसॉफीकल संदर्भात HP Blavatsky यांनी भीतीला मानसीक संसर्ग (Psychic infection) असे संबोधले आहे. त्या म्हणतात - मनुष्य हा विषाणूच्या संक्रमणासाठीचे माध्यम असू शकेल परंतु मनुष्याने भीतीचे संक्रमण कधीही करू नये. आपल्या शारीरिक व मानसीक शरीर-रचनेमध्ये प्रतीकार शक्ती तयार करण्याची प्रणाली आपणांस तयार करावयाची असते. थिऑसॉफीमधील लेखामध्ये औषधे व लस ह्यावर तसेच योग्य जीवन पद्धती जगण्यावर भर दिला आहे. संसर्गाविरुद्ध आवश्यक काळजी घ्यावीच परंतु अनावश्यक भय (needless fear) असता कामा नये असे सांगितले आहे. भीतीमुळे आपण आपली प्रतीकार शक्ती दुर्बल करीत असतो.

HP Blavatsky यांचा ओझोन व फ्ल्यु (संसर्ग) म्हणजेच ह्यावर एक सविस्तर लेख आहे. कालांतराने ह्याला वैज्ञानिक पृष्ठी मिळाली. Microbes सुक्ष्म जीवाणू बदल सांगतांना W. Q. Judge म्हणतात की प्रतीकार शक्ती असलेल्या शरीर रचनेमध्ये जीवाणू जगूच शकत नाही. अजून एक थिऑसॉफीस्ट G. de Punecker हे सांगतात की आजाराची किंवा रोगाची

उत्पत्ती व निर्मुलन हे कर्माच्या सिद्धांत व जन्म स्थितीशी निगडीत असते. त्यांच्या मते, आपण जगत असलेली जीवनपद्धती देखील रोगराई येण्यासाठी कारणीभूत असते. आपल्या आयुष्यात आव्हाने व संकटे सागून येत नाहीत. बेसावध क्षणांनी काही काळ अस्थीर व्हायला होतं परंतु परिस्थितीचा सामना करायलाच हवा. परिस्थिती आहे तशीच राहत नसते. संकटे निश्चीतच नेस्तनाबूत होतील. ह्या पुढेही वेगवेगळे विषाणू, जिवाणू, मानव निर्मीत व नैसर्गीक आपत्ती व संकटे येतील त्यांना सामोरे जायलाच हवे. त्यासाठी आवश्यकता आहे ती संयमाची. थिऑसॉफीने दिलेल्या अनावश्यक भीती (needless fear) ची शीकवण अंगीकारणे गरजेचे आहे.

अधिवेशनाच्या शेवटच्या सत्रामध्ये बंधु श्री. अरुण पालकृत यांनी थिऑसॉफिकल ऑर्डर ऑफ सर्व्हिस महाराष्ट्र रिजनच्या मागील वर्षीच्या कार्याचा वृत्तांत सादर केला. समाजसेवा व टी. ओ. एस. यांचे महत्त्व त्यांनी थोडक्यात विषद केले.

सत्र क्र. दोन व तीन चे अध्यक्ष पद बंधु श्री. सोनोने, अकोला यांनी भुषविले. प्रत्येक वक्त्याच्या सादरीकरणानंतर त्यांनी ह्या सादरीकरणांतील महत्वाच्या विचारांवर प्रकाश टाकला. चौथ्या सत्राचे अध्यक्षपद बंधु श्री. शरद वैद्य यांनी भुषविले. अधिवेशनाच्या यशस्वीतेबद्दल म. थि. फे. तर्फे बंधु श्री. संजय पोटे यांनी सर्वांचे आभार मानले.

बंधु श्री. अरुण पालकृत यांचे निवेदन खालिल प्रमाणे :

माननीय उपस्थित बंधु - भगिनी, नमस्कार,

आपण दर वर्षी थिऑसॉफीकल सोसायटीच्या वार्षिक अधिवेशनामध्ये एक ठराविक वेळ टी. ओ. एस. म्हणजे थिऑसॉफीकल ऑर्डर ऑफ सर्व्हिस साठी वर्षभरात केलेल्या कार्याचा आढावा सादर करण्यासाठी राखून ठेवत असतो. महाराष्ट्रात १२ टि. ओ. एस. ग्रुप द्वारे समाजोपयोगी उपक्रम राबविण्यात येतात. ह्या वर्षी गेल्या आठ महिन्यापासून कोरोना विषाणू बाधित वातावरणामुळे आपल्यावर बंधने आलीत त्यामुळे टि. ओ. एस.च्या उपक्रमांना खिळ बसली. अश्याही परिस्थितीत आपण काही उपक्रम राबविले आहेत. त्याची थोडक्यात माहिती खालील प्रमाणे.

- १) डिसेंबर २०१९ मध्ये, पुणे जवळील सुस ह्या गावी असणाऱ्या जिल्हा परिषद शाळेमध्ये सुरू असणाऱ्या बेटी बचाओ बेटी पढाओ हा उपक्रम परस्कृत करून गतीमान होण्यास मदत केली. प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थिनींसाठी चित्रकला, रांगोळी, निबंध अशा विविध स्पर्धा घेवून सहभागी विद्यार्थिनींना प्रशस्तीपत्र व सन्मानचिन्ह देऊन गौरविण्यात आले.
- २) पुणे लॉज येथिल होमिओपॅथी दवाखान्यातर्फे सर्वांसाठी मोफत उपचार हा उपक्रम महिला दिनानिमित्त राबविण्यात आला. १३ महिलांची तपासणी करून त्यांना मोफत औषधे देण्यात आली.
- ३) मागील महिन्यांत अकोला लॉज येथे डॉ. प्रतिक मानकर या तरुण डॉक्टराचा कोरोना योद्धा म्हणून शाल, श्रीफळ व प्रशस्तिपत्र देऊन सत्कार करून गौरविण्यात आले. डॉ.

मानकर यांनी मागिल सहा महिने भारती हॉस्पिटल, पुणे येथे कोरोना बाधित पेशंटना निरंतर सेवा दिली आहे.

- ४) कोरोना विषाणू बाधित वातावरणाच्या लॉकडाऊनच्या काळात रोगनिवारण विधी (Healing Ritual) हा उपक्रम राबविण्यात आला. यात पुणे, नागपूर, अकोट, नंदुरबार, सांगली व मिरज गृप नी सक्रिय सहभाग घेतला. बंधु कौस्तुभ भडभडे, बंधु मिरजकर, बंधु मिलिंद जोशी, बंधु ओंकार बोराडे, श्रीमती, शालिनीताई पोटे यांनी उत्स्फूर्त सहभाग घेतला.
- ५) अकोला येथील चार महाविद्यालयीन होतकरू विद्यार्थी थिऑसॉफीकल सोसायटीचे सभासद होण्यास इच्छुक असल्याने व त्यांना प्रोत्साहित करण्यासाठी टि. ओ. एस. तर्फे त्यांची वार्षिक वर्गणी अकोला लॉजला देण्यात आली.
- ६) कोरोना विषाणू बाधित वातावरणातील लॉकडाऊनच्या कालावधीत एप्रिल महिन्यात रस्त्यावरील गोर-गरीब पीडितांना सतत दहा दिवस अन्नदान टि. ओ. एस. गृप अमरावती तर्फे करण्यात आले. यासाठी बंधु नितीन राऊत आणि बंधु वानखडे यांनी पुढाकार घेतला.
- ७) नुकतेच एका गरीब विद्यार्थ्याला ऑनलाईन अभ्यासासाठीच्या कॉम्प्युटर टॅब साठी ४०००/- टि. ओ. एस. अकोट गृप तर्फे मदत करण्यात आली. भगिनी श्रीमती शालिनीताई पोटे, राखी महाजन व बंधु रवी पालखेडे यांनी यासाठी पुढाकार घेतला. टि. ओ. एस. च्या अंतर्गत उपक्रमांसाठी काही मदत लागल्यास टि. ओ. एस. महाराष्ट्र रिजन, पुणे यांच्याशी संपर्क साधावा.

आज मला मिळालेल्या संधीचे औचित्य साधून टि. ओ. एस. या कार्यरत संस्थेच्या कार्याचा खुलासा करावा अस वाटतं.

टि. ओ. एस. चा नांव विस्तार थिऑसॉफीकल ऑर्डर ऑफ सर्व्हिस असा आहे. ही एक संस्था आहे. या संस्थेचा उगम १९०८ साली डॉ. अँनिबेझंट यांच्या तात्विक विचारातून झाला. टि. ओ. एस. ची स्थापना जगभरातील प्राणीमात्रांना एकत्वात गुफण्यासाठी झाली आहे. मानव, अतिमानव प्राणिमात्रांचे पर्यावरण जीवन सुसह्य करणे. त्यांना योग्य न्याय देणे आणि विश्वबंधुत्वभाव प्रस्थापित करणे हा उद्देश घेऊन टि. ओ. एस. संपूर्ण जगभर कार्यरत आहे. थिऑसॉफीकल जीवन जगतांना अभ्यास, ध्यान आणि सेवा या तीन घटकांच्या सहाय्याने थिऑसॉफीकल उद्देशांना दैनंदिन जीवनांत आणि समकालीन समस्यांना टि. ओ. एस. च्या माध्यमातून सहज साध्य करता येत.

डॉ. ऍनी बेझंट यांनी असा तर्क काढला की टि. ओ. एस. च्या माध्यमातून दोन उद्देश साध्य होऊ शकतात. एक self service to the needy and sufferings आणि दुसरा निस्वार्थी सेवा करणाऱ्यांचा अंतरिक बदल. म्हणजे आपल्याला थिऑसॉफीकल जीवन जगल्याच समाधान मिळत. हा उद्देश ठेवूनच आपण प्रत्येक थिऑसॉफीच्या सदस्याला टि. ओ. एस. च्या कार्यात प्रवृत्त करणे गरजेचे आहे. टि. ओ. एस. च्या सभासदाला ही जाणीव झाली

पाहिजे आणि त्याने टि. ओ. एस. च्या कार्यात स्वयंस्फूर्तीने सहभाग घ्यायला हवा. थिऑसॉफिकल जीवन अनुभवण्यासाठी टि. ओ. एस. चे कार्य अंगीकारले तर जीवनाला एक विशेष आयाम प्राप्त होतो व मानसिक समाधान देखील मिळते.

टि. ओ. एस. च्या मिशन बदल डॉ. अँनी बेझंट यांनी थोडक्यात म्हटल आहे.

‘A union of all who love in the Service of all that suffer’

आज संपूर्ण जगात निस्वार्थ सेवेचा उद्देश बाळगून बरेच टि. ओ. एस. ग्रुप कार्यरत आहेत. टि. ओ. एस. संस्था ही स्वतःचा कुठलाच फायदा बघत नाही आणि संस्थेचे सभासद हे स्वयंस्फूर्तीने संस्थेमार्फत सेवा कार्य व समाज काम कारणाचे फार मोठे साधन आहेत. ते विनामुल्य काम करणारे स्वयंसेवक आहेत. संस्थेला ज काही देणगी प्राप्त होती ती ठरलेल्या योजनांवर खर्च होत असत आणि त्या कडे कटाक्षाने लक्ष असतं. महाराष्ट्र रिजनचे सर्व ग्रुप सक्रिय झाले पाहिजेत. आपण खुप काही सेवाभावी काम करू शकतो. आपल्याला देखील यातून अंतरीक समाधान मिळू शकतं. प्रत्येक सभासदाने गहन विचार करून टि. ओ. एस. च्या कार्यात सहभागी व्हावे ही माझी अंतरीक इच्छा ह्या निमित्त्याने इथे व्यक्त करतो. धन्यवाद!

रविवार दिनांक १८ ऑक्टोबर २०२० रोजी मराठी थि. फेडरेशनने जे. कृष्णामूर्ती यांच्या शिकवणीवर आधारीत एक दिवसीय सेमिनार चे ऑनलाईन पद्धतिने आयोजन केले होते. ह्या सेमिनार मधील वक्त्यांच्या भाषणाचा संक्षिप्त अहवाल सादर करित आहोत.

१. बंधु श्री. मिलिंद जोशी, पुणे :

थिऑसॉफिच्या संस्थापकांनी जे कृष्णामूर्तीना घडविले, त्यांना शिक्षण दिले, त्यांच्याकडून साधना करून घेतल्या. जे कृष्णामूर्तीना धक्का बसला. ह्या घटनेतुन दुःख होण्याची व दुःखी असण्यासंबंधीची ३ सुत्रे त्यांना गवसली. observer is the observee, Incur is the thought ही मांडणी त्यांनी केली . श्रद्धा, निष्ठा व शरणागती ह्या पारंपारीक गुणांपेक्षा त्यांच्या आकलना (understanding) वर जास्त जोर होता. जे काही आहे - घडत आहे - घडले आहे त्याचे आकलन होणे गरजेचे आहे. त्यांनी self - knowing वर खूप भर दिला. ते म्हणतात self-knowing is the begining of wisdom. जगामध्ये दुःख आहे. अनेक प्रश्न आहेत, संघर्ष आहे. त्याचे मुळे कारण म्हणजे आपण (मनुष्य) स्वतःला वेगळे समजतो. स्वतःच निरीक्षण करणे हे कृष्णामूर्तीची मूळ शिकवण आहे. आपण स्वतःला चैतन्य समजतो ही अव्यवस्था आहे - disorder आहे. Freedom from known मध्ये कृष्णामूर्तींनी known पासून सुटका असे सांगितले नाही तर काही conditioning आवश्यक आहेत असे त्यांचे म्हणणे आहे. Thinker पेक्षा ते Thoughts ला महत्व देतात. मी चिडत असतांना मी चीडत आहे हे आपल्या लक्षांत यावयास हवे ह्यावर त्यांचा भर होता. कसं ऐकाव, कसं पहावं, कसं श्रवण करावं अशी वेगवेगळी आयामे त्यांच्या शिकवणीतून मिळतात. मुख्य गोष्ट त्यांनी

शिकवीली की : Thought is a material process. केवळ सत्यासाठी त्यांनी त्यांना मिळालेल्या पदांचा व संपत्तीचा त्याग करून आपला वेगळा मार्ग निवडला. सत्य सांगण्यासाठी ते जगभर हिंडले. सत्य माहीती करून घ्या परंतु असत्य काय आहे ते देखील ओळखा हे ते सांगत असत. आपल्या आयुष्यातील कोणताही प्रश्न आपण सोडवू शकतो त्यासाठी आपण स्वतःला जाणून घ्यायला हवे. विज्ञानवादी दृष्टीकोनातून आध्यात्म सांगणारे जे कृष्णमूर्ती हे कदाचीत पहिलेच व्यक्ती असतील. त्यांनी स्वतःचा धर्म, संप्रदाय, पंथ किंवा संस्था तयार केलेली नव्हती.

२. बंधू श्री. हेरंब कुलकर्णी, अकोले, अहमदनगर :

जे कृष्णमूर्तीच्या शाळांमध्ये कशी रचना असते व ह्या शाळांमध्ये नेमके कोणत्या बाबी शिकवीण्यावर भर असतो हे मला आवर्जून सांगायचे आहे. जे कृष्णमूर्ती व कृष्णमूर्तीच्या शाळा ह्या विषयावर माझे एक पुस्तक प्रसिद्ध आहे. letter to schools by J. K. ह्याचा मराठी अनूवाद करून एक वेगळे पुस्तक प्रसिद्ध झाले आहे. सध्याच्या शिक्षणपद्धतीमध्ये कृष्णमूर्तीचे विचार कसे अंतर्भूत होतील हे बघावयास हवे. कृष्णमूर्तीच्या विचारांचे काही महत्वपूर्ण मुद्दे असे - १) विद्यार्थ्यांचा समग्र विकास. आजच्या शिक्षणाला तंत्रज्ञ, विशेषज्ञ तयार करायचे आहेत, समग्र विकास असलेला मनुष्य नव्हे. त्यामूळेच उच्चपदस्थ किंवा विद्वान किंवा सुशिक्षित व्यक्तींकडून भ्रष्टाचार का होतो, त्यांचे कडून चूकीची किंवा वाईट कृत्ये का घडतात ह्याचा विचार करणे जरूरी आहे कारण त्यांना समग्रशिक्षण देण्यात आलेले नाही. २) आजच शिक्षण हे what to think हे शिकवते तर how to think हे शिकवत नाही. ३) कृष्णमूर्ती हे विद्यार्थी व शिक्षकांच्या नातेसंबंधांना जास्त महत्व देतात. सध्याच्या कोरोना परिस्थितीमूळे ऑनलाईन शिक्षण पद्धती स्वीकारण्यात आलेली आहे. त्यामुळे पुढील काळात शिक्षणाचे स्वरूप काय असेल हे सांगणे थोडंसं कठीण आहे. कृष्णमूर्तींना शिक्षक हा घटक खूप महत्त्वाचा वाटतो कारण शिक्षकाच्या संवेदनांमधून, शिकवणीतून विद्यार्थ्यांमध्ये परिवर्तन घडते हे त्यांना कळले होते. शिक्षकाचा खरा धर्म कोणता ह्यावर त्यांची व्याखाने आहेत. शिक्षकाच्या व्यक्तीमत्त्वाचा प्रभाव विद्यार्थ्यांवर निश्चितच पडतो ह्यावर ते ठाम होते. ज्ञानेश्वरांच्या भाषेत सांगायचे म्हटले तर शब्दविना संवाद. ४) जीवनाबद्दलचे आकलन हे उच्चशिक्षितांमध्ये किंवा शिक्षितांमध्ये कमी असते. कृष्णमूर्ती हे संवेदनशिलतेला खूपच महत्व देतात. निसर्ग असो, पर्यावरण असो की दैत्य असो - सर्वांबाबत मनुष्य संवेदनशील असायला हवा. ५) शिकवावे कसे ह्यावर कृष्णमूर्ती बरंच सांगतात - ते म्हणतात method कशासाठी. तुम्हाला त्या शिकवीण्यात येणाऱ्या विषयाला जाणून घेवून शिकवायच असेल तर मग method ची आवश्यकताच काय? विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तीमत्त्वांकडे बघूनच आपण एखादी पद्धत तयार करावयास हवी. ६) शिक्षण व्यवस्थेमध्ये असणारी बक्षीसे व शिक्षा. No reward and no punishment हे कृष्णमूर्तींनी ७५ वर्षांपूर्वीच सांगितलेले आहे. बक्षीस मिळणार म्हणून किंवा बक्षीस मिळवीण्यासाठी म्हणून एखादे शिक्षण शिकायला नको. शिक्षण व्यवस्थेमध्ये

आदर्श असायला नको असे ते म्हणते. परंतु आजकाल मात्र शिक्षणात अनेक थोर पुरुष किंवा यशस्वी स्त्री/पुरुष हे रोल मॉडेल म्हणजेच कृष्णमूर्तीच्या शाळेमध्ये कृष्णमूर्तीचे फोटो देखील नसतात. कृष्णमूर्तींना अपेक्षित असणारे शैक्षणिक वातावरण हे कृष्णमूर्ती शाळेमध्ये बघायला मिळते. ७) शिक्षकांच्या व्यक्तीमत्वावर कृष्णमूर्तींचा भर असायचा. कृष्णमूर्ती म्हणतात की प्रेम हा शिक्षण व्यवस्थेचा खूप महत्वाचा गाभा आहे. प्रेम नसलेला समाज हा नद्या नसलेल्या जमीनी सारखा आहे, असे म्हणतात. म्हणूनच सजीव तसेच निर्जीव गोष्टींबद्दल आपण संवेदनशील असायला हवे. art of seeing and Art of listening हा शिक्षण व्यवस्थेचा भाग असावयास हवा असते म्हणतं. कृष्णमूर्तींच्या शाळांतध्ये निसर्गाशी जाडून घेण्याचा भाग खूपच भावणारा आहे. तिथली मूले संगीत वाद्य वाजवतात, गायन करतात, शनिवार व रविवारी वेगवेगळ्या कला सादर करतात हे वैशिष्ट्यपूर्ण आहे. शिक्षक आणि विद्यार्थी ह्यामधील संवाद हा शब्दापलीकडचा असावा. शिक्षकाचे व्यक्तीमत्वच विद्यार्थी घडवत असते. एक गोष्ट आहे - एक शिक्षक एका झाडाखाली बसून त्यांना प्रेम, सदाचार, सत्य ह्यावर प्रवचन द्यायचे. एके दिवशी एक बूलबूल पक्षी झाडावर येवून गाणे म्हणू लागला. शिक्षकांनी प्रवचन थांबविले. ते स्तब्ध झाले. मूलेही स्तब्ध झाली. थोड्यावेळाने पक्षी उडून गेला तेव्हा शिक्षक म्हणाले, मूलांनो आजच माझ व्याख्यान संपलं. आपल्या पूर्वग्रहातुन मुक्त होवून आपल्या व्यक्तीमत्वाद्वारे देण्यात येणारे शिक्षण कृष्णमूर्तींनी मांडले. कृष्णमूर्तींचे एकाग्रते बद्दलचे विचार समजून घ्यायला हवे. शिक्षक हे खऱ्या अर्थाने परिवर्तनाचे वाहक आहेत. त्यामुळे कृष्णमूर्ती शाळाबद्दलची माहिती जास्तीत जास्त शिक्षकांपर्यंत पोहचणे गरजेचे आहे.

३) बंधू श्री. धारस्कर, नागपूर :

कृष्णमूर्तींची शिकवण शब्दांमध्ये सांगणे कठीण आहे. ते म्हणतात तुम्ही माझे शिष्य नाही, मी तुमचा गुरु नाही. you are the world. कृष्णमूर्ती म्हणतात, सत्याकडे जाणारा आखलेला मार्गच नाही. प्रत्येकाने स्वःनिरीक्षण करून आपली वाटचाल करायची आहे. शिकणे (learning) हे दोन प्रकारचे आहे. learning without accumulation आणि learning with accumulation. एका प्रकारात विचारातुन शब्द साठवतो आणि मग बोलतो. तर दुसऱ्या प्रकारात निरीक्षण किंवा अवलोकातुन आपले जीवन जगतो. Duality and non-duality ही समजून घ्यायला हवी. जे कृष्णमूर्ती म्हणतात. निशब्द ज्ञानाचे आकलन होण जरूरी आहे. ज्ञानेश्वरांनी, तुकारामांनी अश्याच प्रकारचे तत्वज्ञान सांगितले आहे. बाह्यजगात व अंतर्मनात असणारे विचार एक आहेत हे जी. के. यांनी मांडले. Choiceless awareness म्हणजेच जसे आहे तसे अवलोकन निरीक्षण आणि ते देखील आवड-निवड विरहीत. आतील व बाहेरचे बघण्यासाठी ज्योत बना. गौतमबुद्ध म्हणतात - प्रकाशबना. भारत समाज पूजेमध्ये ज्योतीचा वापर होतो तो ह्याच संदर्भात. Heal freedom from known म्हणजेच मन रिते करणे- ही choiceless awareness ची अवस्था आहे. आपणासर्वांमध्ये consciousness (जाणीव) सारखीच आहे. सर्वांना सुख, दुःखे, महत्वाकांक्षा इ. असतात.

मग कुणी स्वतःला इतरांपेक्षा वेगळा का समजावे ? कृष्णमूर्ती म्हणतात you are the world. जोपर्यंत द्रष्टा व दृश्य observer व observed हे द्वैत मनात कायम राहतील. हे द्वैत thought process मधून thinking मधून निर्माण होते. कृष्णमूर्तींनी आयुष्यभर thought process चे दर्शन घडविले. ते म्हणतात आपण विचार-कृती-अनुभव-ज्ञान-विचार अश्या वर्तुळातच गुंतून असतो. ह्या अशा वर्तुळात आपला मी वा अहम हा केंद्र बिंदूस्थानी बंदीस्त असतो. आपल्याला ह्या विश्वाचे खरे रूप बघण्यासाठी वर्तुळातून बाहेर यावे लागेल. ह्या psychological विचार प्रक्रीयेतून बाहेर यावे लागेल. आवडनिवड रहीत निरीक्षण व शब्दवीन संवाद हे कळून घ्यायला हवी. कृष्णमूर्तींचे तत्वज्ञान choiceless awareness ह्यामध्ये आहे असे म्हणता येईल. मनाची ही अवस्था प्राप्त करण्यासाठी प्रयत्न करू या.

४) बंधू श्री. मीरजकर, सांगली :

कृष्णमूर्तींची शिकवण एका दिव्य प्रकटीकरणावर आधारीत आहे. सत्य एकच आहे आणि ते वेगळ्या धर्मांनी, पंथांनी आपापल्या पद्धतीने मांडले आहे. कृष्णमूर्तींची शिकवण व थिऑसॉफीची शिकवण ह्या सत्यासाठीच आहेत. एका पाश्चात्य तत्वज्ञानांनी म्हटले आहे की विसाव्या शतकात दोन महत्वाच्या घटना घडल्या - एक म्हणजे अणू शक्ती आणि दूसरी म्हणजे कृष्णमूर्तींनी दिलेली विचार प्रणाली. जे कृष्णमूर्तींचे तत्वज्ञान कोणत्याही पारंपारीक साच्यात बसणारे नव्हते. धर्म, पंथ, ग्रंथ ह्या पलिकडचे त्यांचे तत्वज्ञान आहे. ते म्हणायचे की आपण केवळ अनूसरण करू नये तर स्वतंत्रपणे विचार करावा. years of awakening आणि years of fulfilment अशी दोन पुस्तके कृष्णमूर्तींच्या जीवनचरीत्रावर उपलब्ध आहेत. थिऑसॉफी आणि कृष्णमूर्ती हे वेगवेगळे करून चालणार नाही. त्यांचा शोध व विकासच थिऑसॉफीने केला. कृष्णमूर्तींच्या चार ही महादीशा पूर्ण झाल्या. त्यांना त्रीकाल ज्ञान प्राप्त होते. थिऑसॉफीमध्ये होत असणारी पहीली भारत समाज पूजा जे कृष्णमूर्तींनी केली. प्रत्येक अधीवेशनाची सुरुवात ही सर्वधर्म प्रार्थनेने व्हावी ही त्यांची शिकवण महत्वपूर्ण होती. महात्म्यांचे अस्तीत्व त्यांनी स्वीकारले होते. Now or never, live without prejudices, इ. वाक्यप्रचार त्यांनी प्रभावीपणे मांडली. ध्यान म्हणजे जाणीव असणे, सदैव जागृत असणे असे त्यांनी सांगितले. पूर्णजन्मावर त्यांचा विश्वास होता. विचार क्रांतीचा हा झंझावात १९८६ साली शांत झाला.

५) बंधू श्री. विजय देशपांडे, पुणे

लोकांना त्यांच्या जगण्याच्या वास्तव्याशी भिडवीण्याचे महान कार्य जे कृष्णमूर्ती ह्यांनी केले. आज आपण त्यांची १२५ वी जन्मशदाब्दी साजरी करीत आहोत. जीवनाकडे बघण्याचे कृष्णमूर्तींचे विचार अत्यंत प्रेरणादायी आहेत. जीवनविषयक त्यांना विचारण्यात आलेली काही प्रश्ने व त्यावर त्यांनी केलेली भाष्ये ही मी प्रस्तुत करणार आहे.

प्रश्न : What is life? What is self (me, ego, personality)? What is

consciousness? What is truth? What is madness? What is relationship? and Is Krishnamurthy's teaching practical?

ह्या सर्व प्रश्नांची उत्तरे इंग्रजीत देण्यात आली. ह्यापैकी शेवटच्या प्रश्नाचे उत्तर नमूना दाखल देत आहोत. हे उत्तर J. K. यांच्या निकटवर्तीयांनी दिले आहे ते असे : After all, what is practical? Think it out. The way we are living now, the way we are teaching, the way our governments are being run with the corruption and incessant wars do you call that practical? Ambition breeds competition and therefore destroys people. A society based on greed and acquisition has always within it the spectrum of war conflict, sufferings, ambitions, greed and is that practical? Obviously it is not. This question needs to be investigated from all point of view before coming to conclusion as to at what extent it is practical. However, love is practical and to understand yourself is the most important practical thing.

ह्याच अंकांमध्ये थिऑसॉफीकल सोसायटीच्या इंडियन सेक्शनच्या राष्ट्रीय व्याख्यात्यांची निवडक व्याख्याने व व्याख्यानांचा गोषवारा सादर करित आहोत.

दिनांक २७ डिसेंबर २०२० (रविवार) रोजी बंधु श्री. लोखंडे, नागपूर यांनी केलेले ऑनलाईन वाचन व विवेचन :

विषय : थिऑसॉफीकल लॉजच्या सभेचे अदृश्य परिणाम.

मूळ लेखक : स्व. श्री. C. W. लेडबीटर

मूळ लेख : Hidden side of the Lodge meetings

भाषांतर/अनुवाद : स्व. ले. क. आर. जी. भडभडे, पुणे

प्रत्येक थिऑसॉफीकल लॉज व सेंटर्मध्ये साप्ताहिक अध्ययन-सभा न चुकता व्हावी व प्रत्येक सभासदाने या साप्ताहिक सभेला उपस्थित राहून सहभागी व्हावे, अशी मूळ कल्पना आहे. प्रत्येक सभासदाचे ते कर्तव्यच आहे. या साप्ताहिक सभांची कार्यपद्धती, सभासदांचा सहभाग व सभांचे परिणाम या संबंधी स्व. श्री. चार्ल्स वेबस्टर लेडबीटर यांनी आपल्या योगसिद्धीने अतिंद्रिय दृष्टीला काय दिसले याचे वर्णन केले आहे. साप्ताहिक सभा लॉजचे व सेंटर्मध्ये नियमित सुरू झाल्यास त्या ठिकाणी विश्वबंधुत्वाचे केंद्र निर्माण होऊन फार मोठे कार्य होईल. ह्या उपक्रमाला प्रत्येक लॉज आणि सेंटर्मध्ये चालना मिळावी ह्या उद्देशाने, लेडबीटर यांच्या मूळ इंग्रजी लेखाचा मराठी अनुवाद प्रकाशित करित आहोत.

“अध्ययनाच्या पूर्वनियोजित विषयांचा ज्या सभामधून पाठपुरावा केला जातो अशा साप्ताहिक सभेचेच उदाहरण मी देतो. अर्थातच थिऑसॉफीकल सोसायटीच्या सभासदांच्याच सभेचे हे वर्णन आहे. सभासद नसणाऱ्या श्रोत्यावक्त्यांच्या उपस्थितीमध्ये होणाऱ्या सभेत,

ज्यांचे वर्णन मी करणार आहे ते अदृश्य परिणाम दिसून येत नाहीत, कारण ते केवळ अशक्य आहेत. प्रत्येक लॉजच्या कार्याची एक सार्वजनिक बाजूसुद्धा विचारण्याची संधी दिली जाते, हे सर्व अर्थातच चांगले आहे आणि आवश्यक, परंतु स्थूलसृष्टीमधील या कार्याखेरीज आणखीही कितीतरी अधिक उच्च भूमिकेवरील कार्य लॉजच्या आपल्या सभासदांच्याच सभामध्ये होते. लॉज हे नामाभिधान सार्थ करावयाचे झाल्यास फक्त सभासदांसाठीच वाटल्यास खाजगी म्हणा सभा दर आठवड्याला असाव्यात, कारण फक्त अशा सभामधूनच खाली दिलेल्या प्रकारचे उच्चतर कार्य घडू शकते. यासंबंधी पुढील सर्व अटी पुऱ्या झाल्या तरच हे मानव जातीला उपकारक ठरणारे कार्य सभासदांच्याद्वारे फलदायी होईल. त्या अटी अशा :-

१. सभासदांच्या सभा सुव्यस्थितपणे चालवाव्यात. विस्कळीतपणा किंवा ढिलाई आणि विसंवाद - वादविवाद नसावा.
२. ठरलेल्या दिवशी व ठरलेल्या वेळी वक्तशीरपणे सभा सुरू करावी आणि संपवावी.
३. पूर्वनियोजित विषयांची नेमलेल्या सभासदांनी पूर्वतयारी करून अभ्यासपूर्ण मांडणी किंवा विवेचन करावे.
४. इतर सभासदांनी मांडलेल्या मुद्यांचा शांतपणे, मैत्रीपूर्ण भावनेने व एकाग्र बुद्धीने श्रवणलाभ घेऊन त्यावर विचार करावा. झोपी जावू नये.
५. आंतरिक सुसंवाद व बंधुत्वाचा दृढभाव मनात निश्चयपूर्वक कायम ठेवावा. दुसरा कोणी कसाही वागला तरी!
६. प्रत्येक सभासदाने स्व-केंद्रीत न राहता स्वतःच्या लहान-मोठेपणाचा, मान-अपमानाचा, महत्वाच्या किंवा बिनमहत्वाच्या पदाचा अगर भूमिकेचा विचार किंवा भावभावना मनात आणू नये.
७. सभेमध्ये स्वतः उठावदारपणे चमकणे, इतरांपेक्षा आपण अधिक अभ्यासू किंवा हुशार आहोत हे दाखविण्याचा प्रयत्न करणे किंवा तसा विचार करणे कटाक्षाने टाळावे. असूया, मत्सर यांना मनात थारा देवू नये.

वरीलपैकी एकाही अटीचा थोडाही भंग झाला तर उच्चतर अदृश्य परिणाम मुळीच संभवणार नाहीत. परंतु जर सभासद स्वतःला विसरून अध्ययनासाठी पूर्वनियोजित विषय समजून घेण्याचा मनापासून प्रयत्न करतील तर मोठा व कल्याणप्रद परिणाम सहज घडून येतो आणि त्यांची कल्पना सभासदांना बहुतेक नसते.

एखादे पुस्तक साप्ताहिक सभामधून क्रमशः अभ्यासले जाते असे गृहीत धरूया. प्रत्येक आठवड्याच्या सभेमध्ये पुस्तकाचा कुठला भाग-पाने, परिच्छेद वगैरे-अध्ययनासाठी ठरवला आहे, हे प्रत्येक सभासदाला अगोदर सांगितलेले असते. त्याप्रमाणे पूर्वतयारी करूनच तो सभेला येणार हे प्रत्येकाकडून अपेक्षित असते. घरट्यामधील पक्षाच्या पिल्लाप्रमाणे चोच उघडी ठेवली की दुसरा कोणी तरी आपल्या मुखामध्ये घास घालून आपले पोट भरील आणि आपण मात्र कसलेच अध्ययन व पूर्वतयारी करण्याची जरूरी नाही, अशी वृत्ती कोणीही सभासदाने ठेवता कामा नये. उलटपक्षी प्रत्येकाने सुबुद्धपणे स्वप्रयत्नाने पूर्वनियोजित विषय समजून

घेतलेला असावा व त्याने मिळवलेली माहिती, विचारधन इतरांना देण्यासाठी सदैव तयार असावे. सर्वानी मिळून असे ठरवावे की, आपल्या लॉज किंवा सेंटरच्या प्रत्येक सभासदाने थिऑसॉफीविषयी काही विशिष्ट पुस्तके निवडावीत व ती वाचून त्यावर तपशीलवर टीका-टिप्पणी करून ती इतरांना समजावून सांगण्याची जबाबदारी घ्यावी.

पुढील सभेमध्ये नेमका कोणता विषय अध्ययनासाठी घेणार याची घोषणा अगोदरच्या सभेत करावी व प्रत्येक सभासदाने त्याचेवर सोपविलेली पुस्तके किंवा पुस्तक अथवा त्यातील संबंधित मजकूर किंवा पाने, प्रकरणे काळजीपूर्वक तपासून वाचावीत, त्यावर मनन-चिंतन करावे आणि टीका-टिप्पणी लिहून काढावी. अशा प्रकारे पूर्वतयारी करून जेव्हा तो पुढील सभेला हजर राहिल, त्यावेळी त्याचेवर सोपविलेला पुस्तकामधील मजकुराबद्दल त्या संपूर्ण माहिती झालेली असेल आणि सभा चालू असतांना, अध्यक्षांच्या अनुमतीने तो सभेतील इतर सभासदांना ती सर्व माहिती अगर त्यापैकी काही भाग समजावून सांगेल. अशा प्रकारे प्रत्येक सभासदाला ठराविक काम दिले तर विषयाचे संपूर्ण व स्पष्ट ज्ञान होण्यास प्रत्येकाला मदत होईल. कारण हजर असणाऱ्या सर्व सभासदांनी आपले विचार त्यावर एकाग्र केलेले असतील. हे नेमके कसे व का होते हे समजण्यासाठी विचाराचे नक्की परिणाम कोणते होतात हे क्षणभर पाहूया.

प्रत्येक विचार, तो पुरेसा रेखीव व स्पष्ट असेल तर, दोन वेगवेगळ्या परिणामांना जन्म देतो. पहिला परिणाम म्हणजे विचार हा मनोदेहाचे स्पंदन असतो व त्या देहामध्ये ते विचार-स्पंदन त्याला अनुरूप अशा स्तरावर उत्पन्न होते. इतर कोठल्याही स्पंदनाप्रमाणे विचार-स्पंदनसुद्धा सभोवतालच्या द्रव्यामध्ये तसलीच दुसरी स्पंदने निर्माण करते. जसे तंबोऱ्याची तार छेडल्यावर तिचे झंकार (स्पंदन) सभोवतालच्या हवेमध्ये स्पंदने उत्पन्न करतात व ती आपणाला ऐकू येतात. त्याप्रमाणे माणसाच्या मनोदेहामधील विशिष्ट घनतेच्या द्रव्यामध्ये विचारांची स्पंदने निर्माण करतात. दुसरा परिणाम म्हणजे प्रत्येक विचार स्वतःजवळ मनोलोकाचे जीवंत द्रव्य आकर्षून घेतो आणि त्याला 'रूप' किंवा 'वाहन' बनवितो ज्याला आपण 'विचार-रूप' म्हणतो. जर तो विचार मनाचा वैचारिक अविष्कार असेल (उदाहरणार्थ गणित किंवा भूमिती मधील एखादे प्रमेय वा प्रश्न) तर त्याचे विचार-रूप वैचारिक म्हणजेच मानसिक पातळीवर मनोलोकातच रहाते. जर त्या विचारांमध्ये वासना-भावनांचा अल्पसा अंशही असेल किंवा थोडाही स्वार्थ असेल तर ते विचार-रूप काम-लोकातील द्रव्याचे आणखी एक आवरण घेऊन त्याद्वारे कामलोकात व्यक्त होते. याउलट जर अमूर्त सृष्टीची अनुभूती घेण्यासाठी दृढ प्रयत्न केले, उदाहरणार्थ चतुर्थमिती म्हणजे काय किंवा त्रिकोणाचा त्रिकोणपणा म्हणजे नेमके काय याची खूप तीव्रतेने कल्पना केली व ती समजून घेतली तर त्याने निर्माण झालेली विचार-रूपे उच्च मानसिक म्हणजेच अमूर्त मिसळले किंवा भक्ती अथवा उदात्त-उत्तम आकांक्षांचे मिश्रण झाले तर बुद्धीच्या स्थानावर एखादे स्पंदन त्यामध्ये उतरेल व त्यायोगे त्या मूळ विचाराचा प्रभाव शंभर पटीने वाढेल. हे दोनही परिणाम वेगळे तपासू व त्या प्रत्येकापासून आणखी कोणते परिणाम निघतात ते पाहू.

मनोलोकामधील त्या विशिष्ट विचारामुळे कंपित होणाऱ्या द्रव्यामध्ये ते विचार स्पंदन सगळीकडे पसरत आहे अशी कल्पना करूया. म्हणजेच ज्या विशिष्ट घनतेच्या द्रव्यामध्ये तो मूळ विचार स्पंदन म्हणून प्रथम प्रगटला त्याच विशिष्ट घनतेच्या विचार द्रव्यामध्ये ते विचार-स्पंदन उत्सर्जित होत असताना दुसऱ्या कितीतरी माणसांच्या मनोदेहावर ती कंपने आढळतात व परिणाम स्वरूप त्यामध्ये तेच स्पंदन सुरू होते. म्हणजेच तो किंवा त्याच प्रकारचा विचार प्रत्येक माणसांच्या मनोदेहात-मनात स्फुरू लागतो. किती दूर अंतरापर्यंत विचारस्पंदन पोहोचेल हे त्या स्पंदनाचा प्रकार व त्याच्या संक्रमणात त्याला होणारा प्रतिरोध यावर अवलंबून असते. जी विचार-स्पंदने कामलोकातील हीन द्रव्यामध्ये गुंतलेली असतात, त्यांचेवर त्याच श्रेणीतील तसलीच दुसरी अनेक स्पंदने भरकटतात वा विरून जातात. शहरातील भरगर्दींच्या कोलाहलामध्ये सतारीचे मधुर व नाजूक झंकार येणे अशक्य होय.

सामान्य माणसाची एखादी मामूली स्वार्थी विचार-उर्मी मनोलोकाच्या सर्वात कनिष्ठ स्तरावर उगम पावते व तत्काळ कामलोकातील तदनु रूप उपलोकांमध्ये अति वेगाने उडी घेते. अर्थात त्या दोन्ही लोकात त्या उर्मीची शक्ती अतिशय मर्यादित असते. याचे कारण असे की, ती उर्मी अतिशय मर्यादित असते. ती उर्मी अतिशय तीव्र असली तरी तितक्याच आवेगपूर्ण विचार-विकाराचा उसळता व विशाल सागरच जणू सर्व बाजूंनी खवळल्याप्रमाणे हेलावत असतो आणि त्याच्या प्रचंड व उलट सुलट लाटांनी ती विचार उर्मी छिन्न विछिन्न होऊन कोठल्याकोठे नाहीशी होते. उच्च पातळीवर स्फुरलेल्या विचारस्पंदनाला मात्र त्याच्या अभिव्यक्तिसाठी कितीतरी अधिक मोकळे क्षेत्र उपलब्ध असते, कारण सद्यः स्थितीमध्ये अशी उच्च स्पंदने निर्माण करणारे विचार (आणि विचारवंत) संख्येने अगदी थोडे आहेत, खरे तर थिऑसॉफीस विचाराचा एक आगळा व स्वतंत्र वर्ग उच्च विचारांच्या श्रेणीमध्ये आहे. काही खरेखुरे धार्मिक लोक जगात आहेत आणि त्यांचे विचार अतिशय उच्च असतात. पण थिऑसॉफी इतका स्पष्ट विचार करणाऱ्यांची फार मोठी संख्या जगात आहे, पण त्यांचे विचार परहित साध्य करण्यासंबंधी किंवा उदात्त-उन्नत नसतात. विज्ञानासंबंधीचा विचार सुद्धा क्वचितच सच्च्या थिऑसॉफीस्टच्या उच्च विचारांच्या पातळीत बसणारा असतो आणि म्हणूनच मनोलोकामधील उच्च पातळीवरील विचारजगत थिऑसॉफीकल अभ्यासू विद्यार्थ्यांना मोकळे मिळते.

या सर्वांचा परिणाम हा की, जेव्हा कोणी मनुष्य थिऑसॉफीय विषय विचार करतो, तेव्हा तो आसमंतात अतिशय शक्तिशाली विचार-स्पंदने प्रक्षेपित करतो. त्या स्पंदनांना प्रतिरोध करणारे काही नसते, जसे निःशब्द नीरवतेत जाणवते. आतापर्यंत क्वचितच वापरली गेलेली विचार-द्रव्याची एक श्रेणी या विचारांमुळे कंपित होते. ही कंपने सामान्य माणसाच्या मनोदेहामधील अशा भागावर आघात करतात की जो निद्रित अवस्थेत आहे आणि या परिणामविशेषामुळे अशा उच्च विचारांना महत्व आहे आणि ते विचार निर्माण करणाऱ्यालाच केवळ नव्हे तर सभोवतालच्या इतरांनासुद्धा प्रभावीत करतात, कारण त्या विचारांची प्रवृत्ती अशी असते की विचार-यंत्रातील एक नवाच भाग त्यामुळे उपयोगात आणला जातो. आपणास

हे समजले पाहिजे की ज्याला थिऑसॉफी अगोदरपासून माहीत नसेल त्याच्या डोक्यामध्ये या विचार-स्पंदनामुळे थिऑसॉफी शिरेल असा विचार उन्नत होतात व विशालपणाकडे झुकू लागतात हे निःसंशय. मग त्याची नेहमीची गती कोठल्याही विषयामध्ये असो आणि अशा प्रकारे अति मौल्यवान परिणाम घडून येतो.

एका माणसाच्या विचारामुळे जर इतके परिणाम घडतात तर आपल्या हे सहज लक्षात येईल की, पंचवीस माणसांनी आपले विचार एकाच विषयावर केंद्रीत केले असता केवढा तरी मोठा परिणाम घडून येतो. अनेक माणसांची एकत्रित विचारशक्ती ही प्रत्येकाच्या स्वतंत्र विचारशक्तीच्या बेरजेपेक्षा खूपच अधिक असते. ती त्यांच्या गुणाकाराएवढी असते असे म्हणणे जास्त बरोबर. एखाद्या गावात किंवा वस्तीमध्ये थिऑसॉफीकल लॉजच्या नियमित व वरचेवर होणाऱ्या सभा त्या गावाला वा वस्ती कल्याणकारकच आहेत. अशा सभा जर व्यवस्थितपणे व मैत्रीपूर्ण सुसंवादी वातावरणात होत राहिल्या तर त्या सभांच्या कामकाजामुळे (अध्ययनामुळे) त्या परिसरातील लोकांचे विचार निश्चितपणे अधिक उच्च व उदात्त होतील. नैसर्गिकपणे असेही कित्येक लोक असतील, की त्यांची मानसिक वैचारिक वाढ पुरेशी झाली नसेल. त्यांच्या विचारयंत्राचा उच्चस्तर भाग जरी लगेच जागृत झाला नाही, तरी भविष्यात त्यांच्या जागृतीचा क्षण जवळ येण्यास त्यांनाही मदत होईल हे मात्र निश्चित. सुस्पष्ट व रेखीव विचार केंद्रापासून उत्सर्जित होऊन विचारांचा परिणाम अशा मनावर होतो की ज्यांना अगोदरच या प्रकारच्या विचारांची ओळख आहे व त्यांना ते थोडे बहुत पटले आहेत. आणि हल्लीच्या काळात अशी अनेक माणसे आहेत की एखाद्या थिऑसॉफी लॉजमध्ये पुनर्जन्म कर्म इत्यादी सारख्या विषयामध्ये रस असेल अशी पूर्व कल्पना सभासदांना नसते - यावरून असे सिद्ध होते की अशी अनेक संस्कारक्षम मने समाजात सर्वत्र आहेत. हे आपण नीट समजाऊन घेतले पाहिजे की विचार-रूपांमध्ये मूळ विचार स्पष्टपणे नोंदविण्याचे सामर्थ्य याच्यासाठी त्या व्यक्तीच्या विचारभूमीमध्ये तशा प्रकारच्या विचारबीजांनी पूर्वीच मूळ धरले असेल पाहिजे अन्यथा विचार-स्पंदने जरी अधिक अंतरावर परिणाम करू शकतात तरी तो विचार स्पष्ट किंवा रेखीव नसतो.

सभासदांना नेहमीच्या अध्ययन सभांमुळे सहजगत्या किती महत्वाचा परिणाम मनोलोकात घडत राहतो हे या ठिकाणी आपण पाहिले थिऑसॉफीच्या प्रचारासाठी मुद्दाम जे प्रयत्न केले जातात त्या पेक्षा हे प्रत्यक्ष फलित अधिक प्रभावी आहे. पण एवढ्यानेच हे परिणाम संपले असे नाही. कारण सर्वाधिक महत्वाचा भाग पुढेच आहे. सिद्धसंघातील थोर महात्म्यांना प्रत्येक थिऑसॉफीकल लॉज हा आस्थाचा केंद्रबिंदू आहे. ज्या वेळी एखादा लॉज निष्ठापूर्वक अध्ययन (व इतर सेवा धर्म) सातत्याने करीत राहतो तेव्हा या महात्म्याचे व त्यांच्या शिष्यांचे विचार त्या लॉजकडे वारंवार वळतात, आणि अशा प्रकारे आपल्यापेक्षा अनेकपटीने अधिक महान अशी शक्ती अध्ययन भागातून प्रगट होते व आपल्याला कल्पनाही करता येणार नाही इतकी अमोल प्रभा त्या लॉजमध्ये केंद्रित होते. आपल्या सभासदांच्या कार्याची ही खरोखरीच अंतिम परीणीती होय असे तुम्हास वाटेल. पण याहूनही महान असे काही फलित बाकी आहे.

सर्व अभ्यासू जाणकारांना ठाऊक आहे की ईश्वराचे दैवी चैतन्य व प्रकाश या सूर्यमालेमध्ये सर्वत्र दुथडी भरून ओसंडून वहात असतो व प्रत्येक लॉजमध्ये त्यांच्या विशिष्ट गरजेनुसार, ईश्वरी सामर्थ्याचा विशिष्ट अविष्कार ईश्वरापासून मिळत असतो. 'लोक' जितका अधिक सूक्ष्म व उच्च तितका ईश्वरी दिव्यत्वाचा अविष्कार अधिक तेजस्वी प्रखर व सुस्पष्ट, कारण जसजसे आपण अंतरंगाचा सोपान चढत वरवर (-अधिकाधिक सूक्ष्म, सूक्ष्मतर, सूक्ष्मतर लोकात व आत्मस्वरूपात -) जातो तसतसे ईश्वराच्या मूळ स्वरूपाजवळ जाऊ लागतो, सर्व साधारणपणे प्रत्येक लोकात जी ईश्वरशक्ती ओतली जाते ती त्या लोकापुरती काटेकोरपणे मर्यादित असते. परंतु खास नलिका मार्ग तयार केल्यास तिच्या द्वारे ती उच्च लोकातील शक्ती खालच्या लोकांमध्ये उतरू शकते (गंगावतरणाचे उदाहरण) जेव्हा जेव्हा एखादा विचार किंवा भावना पूर्णपणे निःस्वार्थी असते तेव्हा तेव्हा त्याद्वारे अशी नलिका उपलब्ध होते. स्वार्थी भावना (किंवा विचार) वर्तुळाकार मार्गाने वाटचाल करून उगमस्थानी काम मानसिक लोकांमध्ये परत येतात. संपूर्णतया निःस्वार्थी विचार किंवा भावना ही उच्चलोकाकडे व झेपवणारी शक्तीशलाका आहे जी परत येत नाही आणि वर चढत असतांना उच्चलोकांमधून दैवी प्रसाद खाली आणण्यासाठी नलिका बनते व यामध्येच परकल्याणासाठी केलेल्या प्रार्थना फलद्रूप होण्यामागील रहस्य दडलेले आहे.

आध्यात्मिक ज्ञानामध्ये जो पामर स्वतःला विसरतो म्हणजेच प्रयत्नपूर्वक अध्ययन करतो व त्या प्रयत्नात गढून जातो (व थिऑसॉफीकल सोसायटीच्या प्रत्येक सदस्याला हे सहज शक्य आहे!) तो त्यावेळेपुरता तरी पामर न राहता मोठेपणाला प्राप्त होतो व मनोलोकात सामर्थ्यशाली विचार-रूपांना जन्म देतो, सुषुप्ति स्थानामध्ये (Institutional Plane वर) कार्यशील असलेल्या ईश्वरी-शक्तीसाठी नलिका म्हणून ती विचाररूपे उपयुक्त ठरतात-म्हणजेच त्या विचाररूपामधून बुद्धीची महर्लोकातील महाशक्ती प्रवाहीत होते. ज्या वेळी दोन, तीन किंवा अधिक माणसे मिळून अशा विचारांना चालना देतात व त्याचबरोबर विचाररूपांची निर्मिती करतात, त्यावेळी एक 'नलिका' उपलब्ध होते. ती त्या सभासदांच्या वैयक्तीक नलिकांच्या बेरजेपेक्षा कितीतरी पटीने अधिक महान असते. अर्थातच अशी माणसे आसमंतातील बहुजन समाजाला अनंत-उपकारक ठरतात कारण त्यांच्याद्वारे (त्यांच्या अगदी सामान्य अशा, अध्ययन सभामधून कठिण व नीरस वाटणाऱ्या विषयांची चर्चा चालली असली तरी) उच्च मानसिक लोकातच फक्त उपलब्ध असलेली उर्जा तेव्हा कनिष्ठ मानसिक लोकांमध्ये उतरते, आणि सभासदांनी आपले अध्ययन जर थिऑसॉफीकल आदर्शवादी म्हणजेच आध्यात्मिक विकास-संबंधीच्या ज्ञानाकडे बळविले आणि 'लाईट ऑन दी पाथ' (पथ-प्रदिप), किंवा 'व्हाईस ऑफ द सायलेन्स' (नीरवाची वाणी) अथवा 'अॅट दी फीट ऑफ दी मास्टर' (साधनचतुष्टय) आणि तत्सम भक्ती-प्रचुर पुस्तकामधून सांगितलेल्या उपदेशामृताचे अध्ययन निष्ठेने व संपूर्ण ध्यान देऊन करण्याचे व्रत अंगीकारले तर उन्नत विचारांची (higher Mental) प्रपोलिका आपोआपच तयार होऊन महर्लोकातील सुषुप्ति स्थानावरील चित्तशक्तिचे त्या प्रणालिकांमधून उन्नतलोकात अवतरण होईल व तेथून ती दाही दिशांना प्रस्थापित होऊन

अनेकांना जागवील जे केवळ मानसिक प्रेरणेमुळे जागविले गेले नसते.

थिऑसॉफीकल सोसायटीच्या लॉजचे सर्वात महत्वाचे कर्तव्य व कार्य हे की इश्वरी-दैवी चैतन्य सर्व प्राणीमात्रांपर्यंत पोहोचविण्यासाठी रस्ते-वाटा बनविणे. या प्रकारे, दृश्या पेक्षा अदृश्य हे कितीतरी पटीने अधिक महान आहे हे दाखविणारे आणखी एक उदाहरण म्हणजे वर सांगितलेली परिणत-श्रृंखला आहे. स्थूल, मंद, चक्षूना दिसतात ती फक्त साधी, निगर्वी, सामान्य सभासद मंडळी जी दर आठवड्याच्या अध्ययन सभेला एकत्र जमतात व लॉजमध्ये निष्ठेने कळकळीने ज्ञानसाधनेत स्वतःला विसरून प्रयत्न-रत राहतात की जेणे करून त्यांचे ज्ञान व कर्तृत्व वाढून मानवजातीची सेवा करण्याची लायकी त्यांना प्राप्त व्हावी. परंतु ज्यांचे चक्षू अधिक दूरदर्शी आहेत त्यांना 'यःकश्चित' समजल्या जाणाऱ्या मुळापासून एक सुगंधी सुंदर पुष्प उगवलेले दिसेल. कारण वर पाहता या नगण्य अशा 'लॉजमध्ये' निष्ठेने व कळकळीने ज्ञानसाधनेत स्वतःला विसरून प्रयत्न-रत राहतात की जेणे करून त्यांचे ज्ञान व कर्तृत्व वाढून मानवजातीची सेवा करण्याची लायकी त्यांना प्राप्त व्हावी. परंतु ज्यांचे चक्षू अधिक दूरदर्शी आहेत. त्यांना या यःकश्चित समजल्या जाणाऱ्या मुळापासून एक सुगंधी पुष्प उगवलेले दिसेल. कारण वरवर पाहता या नगण्य अशा 'लॉज' मधून निरनिराळ्या चार शक्तिंचे महा-स्त्रोत उगम पावून आसमंत पुनीत करित रहातात, हे चार महास्त्रोत म्हणजे उच्च विचाराचा स्पंदनात्मक प्रवाह, विचाररूपांचे समुह, सिद्धसंघाचा आशीर्वाद आणि दैवी चैतन्याचा महौघ.

जीवनाच्या अदृश्य अंगाच्या ज्ञानाचे व्यवहारिक प्रत्यक्ष महत्त्व समजावून देणारे हे एक उदाहरणच नव्हे काय? कारण अशा ज्ञानाच्या अभावी अनेक सभासद आपले कर्तव्य करण्याचे चुकतात, लॉजच्या साप्ताहिक अध्ययन व इतर सभांना आवर्जून हजर न रहाता गैरहजर राहतात आणि यामुळे ईश्वरी चैतन्य स्वतःच्या द्वारे इतरांपर्यंत पोहोचविण्याची अनमोल संधी, एकदा नव्हे, नेहमीच गमावतात! साप्ताहिक अध्ययन सभांना आपण गैरहजर का असतो याचे कारण अनेक सभासदांनी असे सांगितलेले मी स्वतः ऐकले आहे की त्यांना त्या सभा नीरस वाटतात व त्यामधून काहीच लाभ मिळत नाही. अशा सभासदांना एक प्रमुख मूलभूत सत्य समजलेले नाही की आपण दान देण्यासाठी, सोसायटीचे सभासद झालो आहोत 'घेण्यासाठी' नाही. मनोरंजनासाठी चार घटका करमणूक व्हावी म्हणून आपण सभासद झालो नाही तर मानवजातीच्या कल्याणासाठी करावयाच्या महत्कार्यामध्ये सहभागी व्हावे म्हणून!

असे अनेक मुद्दे आहेत पण मी वरील दोनवरच या ठिकाणी लिहिले आहे कारण प्रत्येक गोष्टीला अदृश्य बाजू आहेत. अध्यात्मिक मार्गाचा अवलंब करणाऱ्या साधकाचे जीवन म्हणजे निसर्गाच्या अदृश्य अंगाचे अध्ययन करून सुबुद्धपणे लोककल्याणासाठी त्याचा उपयोग करणे. आध्यात्मिक साधना प्रत्येक विषयाचा संकीर्ण विचार करतो, केवळ त्याचा सर्वात कनिष्ठ स्वरूप, व्यवहारज्ञान (common sense) करुणा-धर्म (Law of love) ज्या बऱहुकूम सर्व विश्वाचे कार्य चालते विचारात घेऊन ठरवितो. अर्थातच ज्यांना आध्यात्मिक मार्गाने जावयाचे असेल त्यांना ज्ञान, व्यवहार्य-ज्ञान व करुणा-प्रेम हे गुण प्रयत्नपूर्वक अंगी बाणविले पाहिजेत. थिऑसॉफीकल सोसायटी डॉबिवली लॉज दि. ०२/०१/२०२१ रोजी रात्री १०.०० ते

११.०० या वेळेत बंधू एन. एन. राऊत, अकोला यांनी केलेले ऑनलाईन व्याख्यान.

गूढ वारसा (Mystic inheritance)

पृथ्वीवरील सर्व प्रकारच्या प्राणी व सजिवांमध्ये मनुष्य हा मानसिकरित्या पुढारलेला, अतिशय अवघड आहे. उत्क्रंतीक्रमामध्ये तो सर्व प्राण्यांच्या पातळीपेक्षा वरील पातळीवर (Place) आहे कारण त्याला मन आहे तसेच बुद्धी पण आहे. या शिवाय त्याचे अंतरंगात मुळ स्रोताशी (Primal Source) एक होण्याची क्षमता आहे. अस म्हणायला हरकत नाही की, तो निर्मात्याची एक प्रतिकृतीच आहे. तरीही त्याला आत्मा हाच खरा मनुष्य असून तो वैयक्तिकृत (Individualised) झाला आणि कारण शरीराने व्यापलेला आहे हे माहित नाही. म्हणून तो पिंजऱ्यातील पक्षासारखा आहे आणि त्यामुळे तो गूढ आहे.

थिऑसॉफीकल सोसायटीच्या तीन उद्दीष्टांपैकी एक उद्दीष्ट अनाकलनीय सृष्टी नियम व मनुष्यांतील सुप्त शक्तींचे संशोधन करणे हे आहे. याबाबत महात्मा म्हणतात की, सर्व लोक जर योग्य आध्यात्मिक ज्ञानाने व साधनेने शिक्षित व प्रशिक्षित झाल्यास ते विश्वातील अनेक प्रकारच्या गूढ गोष्टी जाणून घेण्यास समर्थ होतील तसेच विश्वासमवेत संपर्क साधू शकतील. जर मनुष्य अज्ञानाच्या कोषातून बाहेर आला तर त्याला समजून येईन की निर्मात्याने त्याच्यातील गूढ खजिना हा ग्रुप ठेवला नसून मनुष्याच्या कनिष्ठ मनामुळे जे अज्ञान निर्माण झाले आहे त्यामुळे तो वैश्वीक दृष्टी (Cosmic Vision) म्हणजेच अंतर्दृष्टी प्राप्त करून घेऊ शकत नाही. त्यांची मज्जातंतु संस्था (Nervous System) अशी काही गूढ व चमत्कारीक आहे (Miraculus) की, ती एक साधन म्हणून उच्च चैतन्याच्या (Higher Spiritual Planes) जाणून घेण्याची त्याची मजल जाऊ शकते.

वारस्यामध्ये प्राप्त झालेली पहिली गूढ गोष्ट म्हणजे मानवी मेंदू. माणसाच्या मेंदूची अचाट शक्ती आहे. दर सेकंदाला पाच हजार संदेश (Signals) पाठवू शकतो. तसेच एक हजार कोटी सेल्स (Cells) दर सेकंदाला १०० कोटी Sensations या जड जगातून मिळवू शकतो. म्हणूनच तो स्वतःला सर्वांपासून वेगळे असल्याचे समजतो, Self Contained आणि स्वतंत्र असल्याचे समजतो परंतु तो प्रत्येक क्षणाला आत्म्यांच्या उपस्थितीमुळे परतंत्र झाला आहे हे त्याला कळत नाही. मनुष्याच्या मेंदूमध्ये मागील जन्मातील झालेल्या संस्काराचा Data सुद्धा संग्रहित केला असतो म्हणूनच प्रत्येकाला आपल्या कर्माची परतफेड, आनंद उपभोगणे, दुःख भोगणे इत्यादी बाबींबाबत वेगवेगळ्या अनुभव असतो.

वैज्ञानिक सुद्धा Psychic Nerve Centre च्या म्हणजे मानसिक मज्जातंतू केंद्रांच्या माध्यमाने गुड असलेल्या चेतनांच्या आश्चर्यकारक बाबी शोधू शकले नाही कारण त्यांना अद्यापर्यंत भौतिक जगापलिकडील मानवाच्या सुप्त शक्ती व सूक्ष्म देहांबाबत सखोल ज्ञान झाले नाही. कारण अध्यात्मशास्त्र हे भौतिक जगापलीकडे अतिशय सूक्ष्मावस्थेत आहे. परंतु मनुष्य मात्र त्यांचा शोध घेऊ शकतो व जगात असे अनेक जण आहेत व होऊनही गेलेत ज्यांनी त्यांचा शोध घेतलेला आहे. मॅडम ब्लॅव्हॅट्सकी यांनी या बाबत असे लिहिले आहे की, विज्ञान आणि

धर्म हे एकत्रित केल्यास इश्वरी अस्तीत्व किंवा Euclid च्या भूमितीतील प्रत्यक्षिकाप्रमाणे दर्शविता येईल.

दुसऱ्या वारसाबाबत असे सांगता येईल की, आत्मान, अध्यात्मज्ञान प्राप्त करण्यासाठी अनेक मर्ण, अनेक साधना आहेत तरी योग शास्त्र असे सांगते की, मानवी शरीरात अशी एक जागा आहे जेथे सर्व मार्ग एकत्र येतोत, मिळतात. ही जागा कपाळावर दोन्ही भुवयांच्या मधोमध आहे. या ठिकाणी मुख्य तीन मानसिक मज्जातंतू मेंदूमध्ये या जागेवर वेगवेगळ्या मज्जातंतूद्वारे प्रवेश होण्यापूर्वी ह्या एकत्र येतात यालाच आज्ञा चक्र किंवा तीसरा डोळा म्हणतात. येथूनच आत्मदृष्टी, अंतर्दृष्टी (Inner Vision) जागृत होते व प्राप्त होते.

तीसऱ्या वारसाबाबत असे सांगता येईल की, शीर्षस्थे ग्रंथी (Pituitary Gland) किंवा पोष ग्रंथी याला तीसरा वारसा म्हणता येईल. थिऑसॉफिकल परिभाषेत यालाच Pituitary Body म्हणतात. ही बॉडी इतर ग्रंथींना मदत करते. ती इच्छाशक्ती, दृष्टी आणि स्मरणशक्ती यावर नियंत्रण ठेवते ती सरासार विचार करते, दुसऱ्या ग्रंथींचे दोष दूर करते. ही ग्रंथी प्रभावी असल्यास ती व्यक्ती मोठी प्रतिभाशाली, साहित्यिक, कवी, शास्त्रज्ञ, तत्वज्ञ आणि मनुष्य जातीवर प्रेम करणारी अशी बनते. ही ग्रंथी शरीराच्या वाढीवर नियंत्रण ठेवते. ही ग्रंथी नीट काम करित नसेल तर लहान मुले क्षुद्र, वृत्तीची, निर्दय, खोडकर, खोटारडी, उद्धट व चोऱ्या करणारी होतात. बालपणी या ग्रंथीवर उपचार केल्यास त्या मुलांमध्ये आश्चर्यकारक बदल घडतात व मुलोच्यामध्ये चांगले बदल निर्माण होतात. मन व मेंदू यांच्या वाढीवर या ग्रंथांचा ताबा असतो. आध्यात्मिकदृष्ट्या ही ग्रंथी जागृत झाल्यास प्रज्ञा (Intuition) होते. ती व्यक्ती प्रज्ञावान होते. त्या व्यक्तीला भौतिक जगातील सर्व सत्ये (Truths) कळू लागतात यालाच पराबुद्धी म्हणतात. सहाव्या मानववंशामध्ये (Root Race) ही ग्रंथी पूर्णतः विकसित होईल.

चौथ्या वारसाबाबत असे सांगायचे आहे की Pineal Gland ही सुद्धा एक गूढ वारसाच आहे. सुमारे दोन हजार वर्षांपासून मनुष्याला या ग्रंथीचा शोध लागला. एक ग्रीक Anatomist होते Galen, त्यांनी असा शोध लावला की झळपशरत्र ऋथरपव ही एक अशी ग्रंथी आहे की ती विचारांचा प्रवाह (Flow) नियंत्रित करते व मनुष्यामधील आत्म्याचे ते वसतीस्थान आहे. सर्व ग्रंथींच्या वाढीवर ही नियंत्रण ठेवते. ही ग्रंथी अतिकार्यरत झाल्यास व्यक्ती उदात्तीकरणाकडे झुकते. त्या व्यक्तीला दैवी गुणसंपन्न असलेला संतपुरुष बनविते. अशा व्यक्ती उदात्तीकरणाकडे झुकते. त्या व्यक्तीला दैवी गुणसंपन्न असलेला संतपुरुष बनविते. अशा व्यक्ती अतिशय चतुर असतात. त्या मनाने मृदु असतात त्यांची इच्छाशक्ती जबरदस्त असते व त्यामुळे शारिरीक वेदना किंवा तीव्र दुःखाचा त्यावर परिणाम होत नाही. सातव्या मानववंशामध्ये (Root Race) या ग्रंथीचा विकास होऊन सर्व मानवजात संतपदाला प्राप्त हाईल.

या व्यतिरिक्त अनेक गूढ शक्ती ज्या मानवाला अद्यापही माहित झाल्या नाही त्या मानवात आहेत. उत्क्रांती क्रमात ह्या शक्ती जागृत होऊन विकास पावतील व मानवाचे कल्याण

करतील.

Presentation online of Bro. B. D. Tendulkar in Mahatma letters study class program conducted by Utkal Federation, Odisha

Study of Letter no. 82(ML 32) throws light on the following :-

- 1) Nature of the Master and System of Their working.
- 2) Difficulties encountered in giving knowledge.
- 3) Difference between material science and occult science.
- 4) Critical stage of correspondence with Masters.

Elaboration of the above 4 points:-

1. a) Master is honest in giving confession, determined not to influence pupil nor be influenced by pupil's perception.
b) Master is prepared to try and exhaust all possibilities to teach a pupil, but not against his desire to learn.
c) Master does not use force to get things done nor suppress other's personal opinions nor espouse unfavorable criticism.
d) They observe healthy practice of showing both sides to the world through Theosophist.
 2. Master points out difficulties in communication in imparting knowledge. They are permitted by Higher ups with reluctance and restrictions. Hence apparent contradictions, lack of clarity, confusion. Also different levels of perception of student and teacher, possibility of misunderstanding, undeserved publicity, bringing sorrow to helpers and discredit to Brotherhood. Gross language of AOH, polluting atmosphere, affecting innocent Chellas.
 3. Evolving material science is incomplete, asserts 'false facts', leading to contradictory wild theories, while occult science can explain seeming discrepancies and reconcile wild theories.
 4. Irrational attack of AOH due to his egoistic approach, threatened to break away communication with Masters, unless APS would bring AOH to senses. KH expressed gratitude to APS for his service to Society and promised service, in his own way, to avoid the crisis.
-

दी थिऑसॉफिकल सोसायटी

मुख्य कार्यालय : अड्यार (चेन्नई) ६०० ०२०.

E-mail : secy.hq@ts-adyar.org

Website : www.ts-adyar.org

आंतरराष्ट्रीय अध्यक्ष : बंधु टीम बोर्ड, अड्यार, चेन्नई

भारतीय शाखा

कार्यालय : थिऑसॉफिकल सोसायटी, कामाच्छा, वाराणसी - २२१०१०
फोन : (०५४२) २४५०७७६, २४००७७३
E-mail : theosophyvns@gmail.co
Website : www.theosophy-india.org
महासचिव : श्री. प्रदिप गोहील कोषाध्यक्ष : बंधु व्ही. नारायणन

मराठी थिऑसॉफिकल फेडरेशनची कार्यकारिणी

अध्यक्ष : अॅड. संजय दि. पोटे
२, चिंतामणी अपार्टमेंट्स, प्लॉट नं. ७२, उजवी भुसारी कॉलनी,
कोथरूड, पुणे ४११०३८, मोबाईल नं. ७७४४९१०७८७

उपाध्यक्ष : बंधु प्रा. आर. सी. माळी
सांगली ४११००४, मो. नं. ९९२२२३१७८८

सचिव : बंधु अरूण मा. पालकृत
इंद्रप्रस्थ, ए१/११, साई चौकाजवळ, नवी सांगवी, पुणे ४११०६१

फोन : ९४२२०३६७०२

कोषाध्यक्ष : बंधु कौस्तुभ भडभडे

कार्यकारिणी सदस्य : बंधु ज. के. जाधव बेळगाव, बंधु डी. एस. कारखानीस सांगली, बंधु
ए. पी. लोखंडे नागपूर, बंधु एस. के. विसाळ मालेगाव, भगिनी एस. एन.
मेहेत्रे नागपूर, बंधु अॅड. एन. डी. राऊत अमरावती, बंधु प्रा. एन. डी.
अभ्यंकर पुणे (आमंत्रित), बंधु प्रा. सी. ए. शिंदे अड्यार, चेन्नई (इंडियन
कॉन्सिल रिप्रेझेंटेटिव्ह)

विश्वबंधुत्व संपादक मंडळ : बंधु नितीन अभ्यंकर, बंधु शशांक बुरसे,
बंधु ए. एस. सोनोने, भगिनी नीला अभ्यंकर.

फेडरेशन कार्यालय : मराठी थिऑसॉफिकल फेडरेशन

द्वारा : पूना लॉज, ९१८ शिवाजी नगर, गणेशवाडी, बी. एम. सी. सी. रोड, पुणे ४११००४

फोन ०२०-२५६७०४१८

थिऑसॉफिकल सोसायटी

तीन उद्दिष्टे

१. जात, धर्म, लिंग व वर्ण हे भेद न करता मानवजातीच्या विश्वबंधुत्वाचे जिवंत केंद्र बनविणे.
२. तौलनिक धर्म, तत्वज्ञान, विज्ञान यांच्या अध्ययनास उत्तजन देणे.
३. अनाकलनीय सृष्टिनियम व मानवातील सुप्त शक्तींचे संशोधन करणे.

तीन महान सत्ये

१. माणसाचा आत्मा अमर आहे, त्याच्या विकासाला आणि वैभवाला सीमा नाही.
२. जे तत्व जीवन देते, ते आपल्या आत तसेच बाहेरही वास करते. ते अमर व सदा कल्याणकारी आहे. ते ना ऐकू येते, ना दिसते, ना हुंगता येते; पण ते जाणण्याची आकांक्षा बाळगणाऱ्या मनुष्याला अनुभवगम्य आहे.
३. प्रत्येक माणूस स्वतःचा एकमेव शास्ता आहे. स्वतःला प्रकाशात किंवा अंधःकारात ठेवणारा तोच, जीवन, पुरस्कार, शिक्षा हे त्याचे हुकुम.

विचार स्वातंत्र्य

थिऑसॉफिकल सोसायटी जगात दूरदूर फोफावली आहे. सर्व धर्मांचे अनुयायी, आपआपले धार्मिक सिद्धांत, शिकवण व श्रद्धा यांचा त्याग न करता सोसायटीचे सभासद झाले आहे व होत आहेत. म्हणून आता हितावह (desirable) हे आहे की सर्वांना हे पक्के माहित असायला हवे की असे कोणतेही सत्य वा सिद्धांत किंवा मत नाही, मग ते कोणीही सांगितलेले अथवा शिकवलेले असो, जे सोसायटीच्या कोणत्याही सभासदावर बंधनकारक असू शकेल. सोसायटीच्या सभासदांना ते मान्य करावे किंवा नाही याचे त्याला पूर्ण स्वातंत्र्य आहे. कोणाही टीचरला किंवा लेखकाला एच्. पी. ब्लॅव्हॅटस्की बाईपासून ते आजपर्यंत आपले मत व उपदेश, शिकवण सभासदावर लादण्याचा अधिकार नाही. कोणत्याही विचार प्रवाहाबरोबर जाण्याचा, विचार-पंथाचा स्वीकार करण्याचा हक्क त्याला आहे, पण त्याचबरोबर आपली पसंती इतरांवर त्याला लादता येणार नाही. सभासदाचा त्याच्या वैयक्तिक मतामुळे मतदानाचा हक्क आणि निवडणुकीसाठी उमेदवार म्हणून उभे राहण्याचा हक्क काढून घेता येणार नाही. थिऑसॉफिकल सोसायटीच्या सर्व सभासदांना जनरल कौन्सिलची कळकळीची विनंती आहे की, त्यान सोसायटीच्या या मूलभूत तत्वांचा आदर करून त्यांना अबाधित राखावे, त्यांचे संरक्षण करावे व त्यावरहुकुम आचरण करावे, सौजन्य बाळगून व इतरांची कदर करून निर्भयपणे मतप्रदर्शन व प्रगटीकरणाचा हक्क गाजवावा.

संपर्क : विश्वबंधुत्व – मराठी थिऑसॉफिकल फेडरेशन

९१८, शिवाजीनगर, गणेशवाडी, डेक्कन जिमखाना, पुणे ४११ ००४

दूरध्वनी : (०२०) ५६७०४१८

Printed Books

To,

From :
Secretary,
Marathi Theosophical Federation
C/O - The Poona Lodge, Theosophical Society
918, Shivajinagar, Ganeshwadi,
Deccan Gymkhana, Pune 411004.